

Analýza dopadu daňových reforem na rodiny s dětmi

Sabina Talašová

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Sabina Talašová
Osobní číslo:	M20009
Studijní program:	B0411P050002 Účetnictví a daně
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Analýza dopadu daňových reforem na rodiny s dětmi

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vypracujte literární rešerši zaměřenou na daňové reformy v oblasti daně z příjmů ze závislé činnosti, které se týkají rodin s dětmi.

II. Praktická část

- Definujte modelové rodiny.
- Provedte analýzu dopadu daňových reforem daně z příjmů ze závislé činnosti na rodiny s dětmi.
- Zhodnotte výsledky analýzy a porovnejte daňové zatížení rodin s dětmi.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

KNOWLEDGE, Ibfid Tax. *European Tax Handbook 2023. Global Tax Series*. Amsterdam: IBFD Publications USA, Incorporated, 2023. ISBN 9789087228224.
RINDOVÁ, Iva a ROHLÍKOVÁ, Jana. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2024*. 32. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, 2024. ISBN 978-80-7554-406-3.
VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7.
VANČUROVÁ, Alena a ZÍDKOVÁ, Hana. *Daňový systém ČR 2024*. 17. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-992-2.
VYCHOPEŇ, Jiří. *Daň z příjmů 2023*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-467-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavlína Kirschnerová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2025**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. května 2025**

L.S.

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
děkan

Ing. Milana Otrusínová, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu dopadu vybraných daňových reforem na domácnosti s dětmi v České republice. Hlavním cílem bylo zhodnotit, jak se změny v oblasti daně z příjmů fyzických osob promítly do efektivní sazby daně a celkového daňového zatížení u domácností s různou výší příjmů. V teoretické části jsou popsány základní konstrukční prvky daně, systém slev a zvýhodnění, ale také přehled daňových reforem, které měly zásadní vliv na příjmovou situaci rodin. Praktická část je postavena na modelových výpočtech tří příjmově odlišných domácností ve vybraných letech (2005, 2008, 2014, 2022 a 2024).

Klíčová slova: daňová reforma, daňové zatížení, efektivní sazba daně, daň z příjmů fyzických osob, rodina s dětmi, daňové zvýhodnění

ABSTRACT

This bachelor's thesis focuses on the analysis of the impact of selected tax reforms on households with children in the Czech Republic. The main objective was to assess how changes in the area of personal income tax were reflected in the effective tax rate and the overall tax burden of households with varying income levels. The theoretical part describes the basic structural elements of the tax system, the system of tax allowances and benefits, as well as an overview of tax reforms that significantly influenced the income situation of families. The practical part is based on model calculations of three income-differentiated households in selected years (2005, 2008, 2014, 2022, and 2024).

Keywords: tax reform, tax burden, effective tax rate, personal income tax, household with children, tax benefit

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Pavlíně Kirschnerové, Ph.D. za odborné vedení a vstřícný přístup při zpracování tohoto tématu. Velké poděkování patří také mé rodině a blízkým za trpělivost a podporu po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST.....	14
1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	15
1.1 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ	15
1.2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI	16
1.2.1 Základ daně	16
1.2.2 Sazba a výpočet daně	16
1.2.3 Slevy na dani	17
1.2.4 Daňové zvýhodnění.....	18
2 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ A EFEKTIVNÍ SAZBA DANĚ	20
2.1 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ.....	20
2.2 EFEKTIVNÍ SAZBA DANĚ	21
3 PŘEHLED KLÍČOVÝCH DAŇOVÝCH REFORM OVLIVŇUJÍCÍCH RODINY S DĚTMI.....	22
3.1 DAŇOVÁ REFORMA 1993: ZAVEDENÍ SYSTÉMU A JEHO DOPADY NA RODINY S DĚTMI	22
3.1.1 Nezdanitelná část základu daně	22
3.1.2 Sazba daně.....	23
3.2 DAŇOVÁ REFORMA 2005: ZMĚNY V OBLASTI SLEV NA DANI NA DÍTĚ A SPOLEČNÉ ZDANĚNÍ MANŽELŮ	24
3.2.1 Nezdanitelná část základu daně	24
3.2.2 Sazba daně.....	25
3.2.3 Sleva na dani	26
3.2.4 Společné zdanění manželů	26
3.3 DAŇOVÁ REFORMA 2008: VLIV ZAVEDENÍ JEDNOTNÉ SAZBY DANĚ A PODPORY RODIN	27
3.3.1 Sazba daně.....	27
3.3.2 Sleva na dani	27
3.4 DAŇOVÁ REFORMA 2014: PLATNOST SOLIDÁRNÍHO ZVÝŠENÍ SAZBY DANĚ A ZAVEDENÍ ŠKOLKOVNÉHO	28
3.4.1 Sazba daně.....	29
3.4.2 Sleva na dani	29
3.5 DAŇOVÁ REFORMA 2022: DOPADY ZRUŠENÍ SUPERHRUBÉ MZDY, ZVÝŠENÍ ZÁKLADNÍ SLEVY NA DANI A ZVÝHODNĚNÍ U DĚTÍ.....	30
3.5.1 Sazba daně.....	30
3.5.2 Sleva na dani	30
3.6 DAŇOVÁ REFORMA 2024: ZRUŠENÍ SLEV NA DANI A ZMĚNA PODMÍNEK U SLEVY NA MANŽELA.....	32

4	SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	33
4.1	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	33
4.2	ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	34
5	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	35
II	PRAKTICKÁ ČÁST	36
6	METODOLOGIE VÝZKUMU	37
6.1	VÝBĚR VZORKU.....	37
6.2	VÝCHODISKA VÝPOČTU A VÝBĚR SLEDOVANÝCH LET	37
7	ANALÝZA DOPADU DAŇOVÝCH REFOREM NA VYBRANÉ MODELOVÉ RODINY	39
7.1	CHARAKTERISTIKA MODELOVÝCH RODIN.....	39
7.1.1	Modelová rodina A.....	39
7.1.2	Modelová rodina B.....	40
7.1.3	Modelová rodina C.....	40
7.2	VÝPOČET A KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ROCE 2005.....	40
7.3	VÝPOČET A KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ROCE 2008.....	42
7.4	VÝPOČET A KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ROCE 2014.....	44
7.5	VÝPOČET A KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ROCE 2022.....	47
7.6	VÝPOČET A KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ROCE 2024.....	49
8	KOMPARATIVNÍ ANALÝZA.....	52
8.1	VÝVOJ EFEKTIVNÍ SAZBY DANĚ A DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ U JEDNOTLIVÝCH MODELOVÝCH RODIN.....	52
8.1.1	Modelová rodina A.....	52
8.1.2	Modelová rodina B.....	53
8.1.3	Modelová rodina C.....	54
8.1.4	Efektivní sazba daně v letech	55
8.1.5	Daňové zatížení v letech.....	56
9	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	58
	ZÁVĚR.....	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK.....	65
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66

ÚVOD

Daňový systém České republiky je tvořen komplexní soustavou nástrojů, jejichž prostřednictvím dochází k přerozdělování příjmů mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva. Daň z příjmů fyzických osob představuje významnou složku této soustavy, neboť přímo ovlivňuje ekonomickou situaci domácností, zejména těch s dětmi. V průběhu uplynulých let bylo v oblasti této daně učiněno několik podstatných změn, které zásadním způsobem měnily podobu zdanění příjmů, podmínky pro uplatnění slev a nárokování daňových zvýhodnění. V rámci daňové politiky byla věnována pozornost podpoře rodin s dětmi, s cílem posílit jejich ekonomické postavení a zvýšit motivaci k pracovnímu uplatnění.

Prostřednictvím konstrukčních prvků daně, jako jsou slevy na dani či daňová zvýhodnění na vyživované děti, bylo umožněno snižovat výslednou daňovou povinnost poplatníků, čímž se v praxi uplatňovala nejen fiskální, ale také sociální a distribuční funkce daně. Jednotlivé změny však nepůsobily na všechny domácnosti stejně. Dopady daňových reforem se výrazně lišily v závislosti na výši příjmů domácností a počtu vyživovaných dětí. V určitých obdobích byly přijaty změny, které znamenaly výrazné zjednodušení a zvýhodnění, jindy však docházelo ke zpřísnění podmínek a omezení dostupných úlev na dani.

Vzhledem k těmto skutečnostem je vhodné posoudit, jaké konkrétní dopady měly vybrané daňové reformy na daňové zatížení domácností s dětmi v různých příjmových skupinách. Právě tomuto tématu je věnována tato bakalářská práce. Prostřednictvím modelových výpočtů bude zjišťováno, jak se měnila míra daňového zatížení a efektivní sazba daně u domácností s minimální, průměrnou a nadprůměrnou mzdou v roce 2005, 2008, 2014, 2022 a 2024. Výsledky analýzy umožní zhodnotit, zda byl daňový systém v daných obdobích vůči rodinám s dětmi nastaven spravedlivě a zda skutečně naplňoval svůj prorodinný a redistribuční potenciál.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je analyzovat dopad vybraných daňových reforem na daňové zatížení domácností s dětmi v České republice. Analýza je zaměřena na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a monitoruje, jak se změny daňové legislativy promítly do efektivního zdanění a čistého příjmu modelových domácností s ohledem na jejich příjmovou úroveň.

V teoretické části bakalářské práce je cílem zmapovat vývoj klíčových daňových reforem v oblasti daně z příjmů fyzických osob, které ovlivnily rodiny s dětmi v letech 1993, 2005, 2008, 2014, 2022 a 2024. Dále je cílem objasnit konstrukční prvky daně, zejména ty, které se vztahují na poplatníky s vyživovanými dětmi, jako jsou daňová zvýhodnění, slevy na manžela a sleva za umístění dítěte v předškolním zařízení. Veškerá data byla čerpána z legislativních předpisů (zejména Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů), z odborných publikací na téma daní z příjmů a oficiálních statistických zdrojů.

V rámci bakalářské práce byl zvolen kvantitativní výzkum, jehož cílem bylo na základě výpočtů a srovnání modelových domácností určit dopady vybraných daňových reforem na daňové zatížení rodin v různých příjmových kategoriích. Výzkum vychází z platné daňové legislativy v jednotlivých letech, přičemž byly analyzovány konkrétní výpočty daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, povinných odvodů státu a slev na dani. Vzhledem k analytickému charakteru práce byl použit deduktivní přístup, kdy byla teorie aplikována na modelové rodiny a výsledky byly následně porovnávány v časové a příjmové rovině.

Veškeré vstupní hodnoty použité při konstrukci modelových příkladů byly čerpány z oficiálních zdrojů. Pro stanovení výše minimální a průměrné mzdy v jednotlivých letech byly využity statistiky publikované Českým statistickým úřadem a Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Daňová legislativa, konkrétně konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob, byla čerpána ze Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění pro analyzované roky. Informace o sazbách pojistného na sociální a zdravotní pojištění byly čerpány z platné legislativy vztahující se k povinnému pojištění.

Doplňkové informace o metodologii výpočtů a pravidlech pro uplatňování daňových slev byly získávány z odborných článků, především z daňových portálů a důvodových zpráv Ministerstva financí ČR. Veškerá data byla dále zpracována, aby odpovídala modelovým podmínkám bakalářské práce.

Pro účely této bakalářské práce byla využita metoda modelového srovnání, která umožnila analyzovat vývoj daňového zatížení tří typově odlišných domácností v různých obdobích. Byly sestaveny tři modelové rodiny, u nichž byly v jednotlivých letech vypočteny daňové povinnosti podle tehdy platné legislativy. Samotné výpočty zahrnovaly hrubou mzdu, odvody pojistného, vypočtenou daň z příjmů, daň z příjmů po slevách a daňová zvýhodnění na vyživované děti. Konkrétní výsledky byly zaznamenány v tabulkách a následně porovnány z hlediska čisté mzdy, efektivní sazby daně a celkového daňového zatížení.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Daň z příjmů fyzických osob je v České republice považována za klíčový prvek daňového systému. Její právní úprava je zakotvena v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (Truhlářová, 2023).

Tato daň je klasifikována jako opakující se přímá daň důchodového typu. Kromě své fiskální funkce, spočívající v generování příjmů veřejných rozpočtů, je jí na základě její konstrukce připisována rovněž funkce redistribuční a stabilizační (Finfo ve škole, 2025).

S redistribuční funkcí souvisí progresivita osobní důchodové daně. Progresivní daň je charakterizována tím, že s rostoucí výší důchodu dochází ke zvýšení míry zdanění. S vyšším důchodem je tak větší podíl důchodu odváděn na dani, čímž dochází k relativnímu růstu daňového zatížení poplatníka (Kubátová, 2018).

1.1 Konstrukční prvky daně

Konstrukce daně je považována za složitý celek, jehož jednotlivé prvky je nezbytné posuzovat ve vzájemných souvislostech. Mezi základní konstrukční prvky daně, které mají vliv na míru daňového zatížení patří:

- Daňový subjekt
- Předmět daně
- Základ daně
- Zdaňovací období
- Sazba daně

Za doplňující konstrukční prvky daně je potom považováno osvobození od daně, odpočty od základu daně a slevy na dani. Tyto konstrukční prvky nejsou nezbytné, ale slouží k naplnění dalších funkcí daně, čímž činí daň komplikovanější (Vančurová a Zídková, 2024).

Kromě hlavních konstrukčních prvků daně představují významnou roli také nezdanitelné části základu daně. Ačkoliv je zde jistá podobnost se slevami na dani, nezdanitelné části základu daně se zásadně liší, neboť nesnižují samotnou daňovou povinnost, ale snižují základ, ze kterého je samotná daň vypočítávána. Zákon takto umožňuje poplatníkům odečíst od základu daně například hodnotu darů na veřejně prospěšné účely,

zaplacené úroky z úvěru na bydlení, příspěvky na penzijní připojištění, soukromé životní pojištění či členské příspěvky odborovým organizacím. Nezdanitelné části základu daně jsou uplatňovány spíše u poplatníků s vyšším příjmem, jelikož u nich dochází k větší úspoře na dani (Zákon č. 586/1992 Sb.).

1.2 Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti tvoří dílčí základ daně z příjmů fyzických osob. Jedná se však o nejvýznamnější dílčí základ daně, jelikož zahrnuje příjmy z pracovního poměru, služebních vztahů a obdobných forem závislé práce (Vančurová a Zídková, 2024).

Fyzická osoba pobírající příjmy ze závislé činnosti je označována jako „zaměstnanec“, přičemž ten, kdo zaměstnanci příjmy vyplácí, je označován jako „zaměstnavatel“ (Zákon č. 586/1992 Sb.).

1.2.1 Základ daně

Základem daně u fyzických osob majících příjmy ze závislé činnosti jsou příjmy plynoucí z výkonu závislé činnosti na základě pracovněprávního vztahu. Jedná se především o příjmy získané na základě pracovní smlouvy, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, ale také o odměny poskytované členům statutárních orgánů (Blažek et al., 2020).

Do základu daně se také započítává, pokud zaměstnavatel poskytne zaměstnanci bezúplatně vozidlo k užívání, jak pro služební, tak i pro soukromé účely. V tomto případě se za zdanitelný příjem považuje částka odpovídající určenému procentu ze vstupní ceny vozidla za každý započatý kalendářní měsíc. Výše tohoto procenta činí 1 % u běžných vozidel, 0,5 % u nízkoemisních vozidel a 0,25 % u bezemisních vozidel. V případě, že zaměstnavatel poskytne zaměstnanci více vozidel současně, příjem se stanoví jako součet příslušných procent ze vstupních cen všech používaných vozidel. Pokud je vypočtená částka nižší než 1 000 Kč, považuje se za příjem vždy alespoň tato minimální hodnota (Zákon č. 586/1992 Sb.).

1.2.2 Sazba a výpočet daně

Sazba daně z příjmů fyzických osob je stanovena diferencovaně. Pro část základu daně, která nepřesahuje 36násobek průměrné mzdy (pro rok 2025 je tato částka stanovena na 1 676 052 Kč), je uplatňována sazba ve výši 15 %. Na část základu daně převyšující tuto hranici je aplikována sazba ve výši 23 %.

Roční zúčtování daně se vypočítá ze základu daně, což je v případě závislé činnosti roční hrubá mzda, který byl nejprve snížen o nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky, následně zaokrouhlen na celé stokoruny směrem dolů (Zákon č. 586/1992 Sb.).

1.2.3 Slevy na dani

Systém slev na dani prošel v České republice od 90. let významným vývojem. Do roku 2005 byly daňové úlevy poskytovány zejména formou nezdanitelných částí základu daně. Teprve až reforma z roku 2006 přinesla systematizaci a zavedení slev na dani, které byly odečítány přímo od vypočtené daňové povinnosti (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2005).

Sociální standardní slevy na dani mohou být uplatněny pouze za předpokladu, že jsou splněny podmínky stanovené zákonem. Slevy na dani jsou koncipovány tak, aby plnily sociální funkci. Jejich účelem je podpora spravedlivé redistribuce příjmů v rámci celého daňového systému. Z toho důvodu je zohledňována nejen osobní situace poplatníka, ale hledí se zde na celou domácnost.

Z hlediska struktury lze tyto slevy rozdělit na dvě základní skupiny – slevy vztahující se k samotnému poplatníkovi a slevy na vyživované osoby, které jsou uplatňovány vůči členům domácnosti (Vančurová a Zídková, 2024). Slevy uplatňované pro rok 2025 jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 1).

Tabulka 1 Slevy na dani pro rok 2025

Sleva	Měsíční částka	Roční částka
Základní (na poplatníka)	2 570 Kč	30 840 Kč
Na manžela	Nelze uplatnit	24 840 Kč
Na manžela s průkazem ZPT/P	Nelze uplatnit	49 680 Kč
Na invaliditu I. a II. stupně	210 Kč	2 520 Kč
Na invaliditu III. stupně	420 Kč	5 040 Kč
Na držitele průkazu ZPT/P	1 345 Kč	16 140 Kč

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

Sleva na poplatníka není nijak omezena a nárok na ni má tedy každý poplatník daně (Vančurová a Zídková, 2024).

Slevu na manžela je možno uplatňovat pouze v ročním zúčtování daně (Vychopeň, 2023). Pro uplatnění této slevy na dani musí být splněny podmínky daně Zákonem č. 586/1992 Sb. Jedná se o podmínky společného soužití s manželem a vyživovaným dítětem do věku 3 let, o které se manžel stará a zároveň tento manžel nemůže mít vlastní příjem, který přesahuje 68 000 Kč za zdaňovací období (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Slevy na invaliditu jsou podmíněny přiznáním invalidního důchodu pro invaliditu daného stupně. V případě slevy na držitele ZTP/P průkazu musí být poplatníkovi přiznán nárok na tento průkaz (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Pokud podmínky pro uplatnění slevy na manžela, slevy na invaliditu a slevy na držitele průkazu ZTP/P nebyly splněny po celé zdaňovací období, zákon i tak umožňuje tyto slevy uplatnit, a to ve výši jedné dvanáctiny za každý kalendářní měsíc, v němž byly tyto podmínky splněny. V případě výše uvedených slev na dani je však možné je uplatnit pouze za předpokladu, že byly na začátku kalendářního měsíce splněny všechny zákonné podmínky pro jejich uplatnění (Zákon č. 586/1992 Sb.).

1.2.4 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je složitějším konstrukčním prvkem. Uplatňuje se formou slevy na dani, daňového bonusu nebo jejich kombinací. Samotná sleva na dítě může snížit vypočtenou daň, a to až na nulovou hodnotu. V případě, že částka daně nebyla v takové výši, aby byla sleva uplatněna zcela, poplatníkovi tak vzniká nárok na daňový bonus.

Uplatnění daňového bonusu je však podmíněno velikostí příjmu poplatníka ve zdaňovacím období (Vančurová, 2021). Minimální příjem pro uplatnění je alespoň šestnásobek minimální mzdy (pro rok 2025 je tato částka 124 800 Kč) (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2025).

Uplatnit daňové zvýhodnění může však pouze jeden z poplatníků, který žije s dítětem ve společné domácnosti. Za dítě se považuje každé nezletilé dítě a osoba do věku 26 let, která je studentem, popřípadě se z důvodu špatného zdravotního stavu nemůže účastnit vzdělávacího nebo pracovního procesu (Vančurová a Zídková, 2024).

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je uvedeno v následující tabulce (Tabulka 2). Tabulka zohledňuje i situaci, pokud je dítě držitelem průkazu ZTP/P.

Tabulka 2 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Daňové zvýhodnění	Měsíční částka	Měsíční částka (dítě s průkazem ZTP/P)	Roční částka	Roční částka (dítě s průkazem ZTP/P)
První dítě	1 267 Kč	2 534 Kč	15 204 Kč	30 408 Kč
Druhé dítě	1 860 Kč	3 720 Kč	22 320 Kč	44 640 Kč
Třetí a každé další dítě	2 320 Kč	4 640 Kč	27 840 Kč	55 680 Kč

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

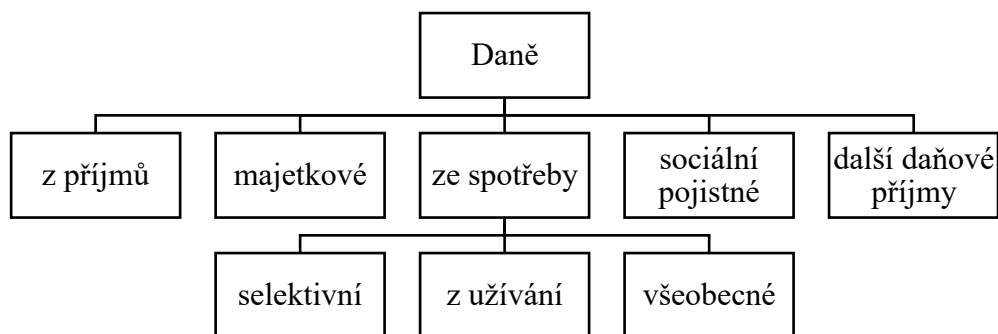
Na rozdíl od slev, které byly uvedeny v kapitole 1.2.3 Slevy na dani, lze daňové zvýhodnění uplatnit již v měsíci, kdy se dítě narodilo, tzn. lze jej uplatnit i přesto, že na začátku kalendářního měsíce nebyly splněny podmínky pro jeho uplatnění (Zákon č. 586/1992 Sb.).

2 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ A EFEKTIVNÍ SAZBA DANĚ

Ekonomická situace domácností je ovlivňována mnoha faktory. Domácnosti mohou limitovat spotřební výdaje, které zahrnují náklady na bydlení, energie, potraviny, dopravu, vzdělávání, odívání a mnoho dalších (Český statistický úřad, 2025). Jedním z klíčových faktorů je potom daňové zatížení, které může ekonomickou situaci významně ovlivňovat.

V případě České republiky je stěžejní rozdělení na daně přímé a nepřímé. Přímé daně hradí poplatník ze svého příjmu a není možné přenést tuto povinnost na jiný subjekt. Oproti tomu daně nepřímé odvádí za poplatníka jiný subjekt, ačkoliv i tak je poplatník zaplatí ze svého důchodu (Kubátová, 2018).

Daňové zatížení není však pro každého jedince stejné, ale odvíjí se od toho, jakou výdělečnou činnost vykonává, zda vlastní majetek nebo nakupuje produkty, na které je uvalena spotřební daň.

Obrázek 1 Daně daňového systému České republiky

(zdroj: vlastní zpracování, dle Vančurová a Zídková, 2024, s. 42)

Kombinace těchto výdajů může být potom pro rodiny s dětmi extrémně zatěžující. V období rodičovství nastane mnoho změn v oblasti financí, a to v každé fázi. Prvotně jsou to výdaje na výbavu pro dítě, změna příjmu v návaznosti přechodu na rodičovskou dovolenou a poté změna výdajů na potraviny, oděvy, zdravotní péči a vzdělávání a v neposlední řadě energie.

2.1 Daňové zatížení

Daňové zatížení označuje celkový objem daní, včetně odvodů na povinné sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem, které musí fyzická osoba odvádět do státní kasy (Kubátová, 2018). Tato povinnost výrazně ovlivňuje ekonomický rozvoj, neboť má dopad na spotřební chování jednotlivců, ale i na investiční rozhodování či míru úspor (Hyponamíru).

Daňové zatížení potom vyjadřuje podíl, který poplatník odvede státu z celkového příjmu. Výpočet daňového zatížení může být proveden na úrovni mikroekonomické a makroekonomické (Široký, 2008). OECD uvádí daňové zatížení jako součet daně z příjmů fyzických osob a příspěvků na povinné sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců vyjádřený jako procento z hrubé mzdy zaměstnance (OECD, 2023).

2.2 Efektivní sazba daně

Efektivní sazba daně se výrazně liší od daňového zatížení. Zatímco do daňového zatížení jsou započítány veškeré odvody z příjmů poplatníka, efektivní sazba daně zohledňuje pouze samotnou odváděnou daň (Vančurová, 2021). Výpočet efektivní sazby daně je znázorněn následujícím vzorcem (Široký, 2008).

$$ETR = \frac{\text{daň po slevě}}{\text{hrubá mzda}}$$

Pojem nominální sazba daně označuje zákonem stanovenou sazbu jakožto jeden z konstrukčních prvků daně, na jehož základě je sestavována výsledná daň (Vančurová, 2021). V případě daně z příjmů fyzických osob se jedná o 15% sazbu, doplněnou o 23% sazbu aplikovanou nad 36násobek průměrné mzdy. Nominální sazba však neodráží skutečné zdanění, neboť opomíjí konstrukční prvky snižující daňovou povinnost, jako jsou slevy na dani a daňová zvýhodnění (Šafránek, 2016).

3 PŘEHLED KLÍČOVÝCH DAŇOVÝCH REFORM OVLIVŇUJÍCÍCH RODINY S DĚTMI

Daňové reformy mají obecně za cíl změnit systém veřejných financí v zemi. Na rozdíl od změny daňových zákonů, jsou reformy komplexní a postihují tak více oblastí. Důvody pro zavádění daňových reforem mohou být rozličné. Na jedné straně se může jednat o podporu veřejných rozpočtů, na druhé straně o podporu rodin nebo podpoření ekonomiky (Kubátová, 2018).

Podrobněji zde budou rozebrány daňové reformy v letech 1993, 2005, 2008 a 2022, které měly pravděpodobně největší dopad na rodiny s dětmi.

3.1 Daňová reforma 1993: Zavedení systému a jeho dopady na rodiny s dětmi

V roce 1993, se vznikem České republiky, došlo k podstatným změnám v daňové politice, která se postupně přibližovala modelu uplatňovanému ve státech Evropské unie. Tyto změny byly připravovány již od roku 1990 v důsledku změny hospodářské politiky, kdy došlo k přechodu z ekonomiky řízené státem na tržní ekonomiku. Sociální odvody představují klíčový prvek veřejných příjmů a v mezinárodním srovnání jsou povinné odvody v České republice jedny z nejvyšších (Bernardi et al., 2017).

3.1.1 Nezdánitelná část základu daně

V roce 1993 neexistoval institut slev na dani v podobě, v jaké je využíván v současném daňovém systému. Systém daňového zvýhodnění byl konstruován prostřednictvím nezdanitelných částí daně, které sloužily ke snížení daňového základu před výpočtem samotné daně. Jednalo se však o obdobnou funkci, jakou nyní plní slevy na dani, vzhledem k tomu, že zohledňovala poplatníka, vyživované dítě či manželku. Rozdíl spočívá v tom, že v roce 1993 byl o tyto částky snížen součet roční hrubé mzdy a povinného pojistného hrazeného zaměstnancem, kdežto slevy na dani snižují až samotnou vypočtenou daň. Jednotlivé nezdanitelné části základu daně jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 3).

Nezdánitelná část základu daně na vyživované dítě činila 9 000 Kčs na vyživované dítě, pokud toto dítě žilo ve společné domácnosti s daňovým poplatníkem. Tato částka však byla uplatnitelná maximálně na čtyři děti.

Tabulka 3 Nezdaniitelná část základu daně v roce 1993

Nezdaniitelná část základu daně	Roční částka
Na poplatníka	20 400 Kčs
Na vyživované dítě	9 000 Kčs
Na manželku (manžela)	12 000 Kčs
Na částečnou invaliditu	6 000 Kčs
Na invaliditu	12 000 Kčs
Na držitele průkazky ZTP/P	36 000 Kčs

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

V případě uplatnění nezdaniitelné části daně na manželku nebo manžela musela být splněna zákonná podmínka a to, že manželka nedosáhla na roční příjem 20 400 Kčs a žila spolu s poplatníkem ve společné domácnosti.

Poplatník si mohl v roce 1993 snížit základ daně o částku 36 000 Kčs za předpokladu, že byl držitelem průkazky ZPT/P, a to i v případě, že nebyl poživitelem invalidního důchodu (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.1.2 Sazba daně

V roce 1993 byla uplatňována progresivní daňová sazba, která naplňovala redistribuční funkci daňového systému. Daň se nepočítala z celkového příjmu, ale z tzv. základu daně, již sníženého o nezdaniitelné části daně, vyobrazeného v tabulce níže (Tabulka 4) (Zákon č. 586/1992 Sb.). Sazba daně byla rozdělena do šesti pásem, kdy každému rozpětí základu daně odpovídala jiná daňová sazba (Vančurová a Zidková, 2024). Výsledná daň byla zaokrouhlena na celá sta Kč dolů (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Tabulka 4 Sazba daně v roce 1993

Ze základu daně		Daň
Od Kč	Do Kčs	
0	60 000	15 %
60 000	120 000	9 000 Kčs + 20 %

Ze základu daně		Daň
Od Kč	Do Kčs	
120 000	180 000	21 000 Kčs + 25 %
180 000	540 000	36 000 Kčs + 32 %
540 000	1 080 000	151 200 Kčs + 40 %
1 080 000 a výše		367 200 Kčs + 47 %

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

3.2 Daňová reforma 2005: Změny v oblasti slev na dani na dítě a společné zdanění manželů

Rok 2005 přinesl v daňovém systému hned několik zásadních změn z hlediska přístupu ke zdaňování příjmů fyzických osob s vyživovanými dětmi. Poprvé bylo systematicky zavedeno daňového zvýhodnění na vyživované dítě ve formě slevy na dani nebo daňového bonusu, pokud výše daňového zvýhodnění byla vyšší než vypočtená daňová povinnost. Zároveň bylo zavedeno společné zdanění manželů, které představovalo nástroj ke snížení daňové povinnosti u domácností, v nichž byl výdělečně činný pouze jeden z manželů nebo měli velmi rozdílné příjmy (Ministerstvo financí České republiky, 2004).

Reforma měla za cíl ulevit rodinám s dětmi prostřednictvím daňových nástrojů – slev na dani, zvýhodněním na vyživované děti, potažmo nezdanielných částí základu daně, které však v této bakalářské práci nejsou dále zohledňovány. Významně se zde projevila redistribuční funkce, která má za úkol přerozdělovat příjmy mezi vysokopříjmovými a nízkopříjmovými domácnostmi (Vančurová a Zídková, 2024).

3.2.1 Nezdanielná část základu daně

V rámci daňové reformy účinné od roku 2005 zůstaly zachovány vybrané nezdanielné části základu daně, které nadále představovaly jeden z nástrojů daňového zvýhodnění fyzických osob. Byly uplatňovány formou odpočtů od základu daně a sloužily ke zohlednění životní, sociální nebo zdravotní situace poplatníka. Jejich prostřednictvím bylo možné snížit částku, ze které se následně vypočítávala daňová povinnost. V následující tabulce (Tabulka 5) jsou uvedeny nezdanielné části základu daně, které bylo možné v roce 2005 uplatnit, a jejich zákonem stanovené roční částky.

Nejvýznamnější změnou bylo vyjmutí nezdanitelné části základu daně na vyživované dítě, která byla do té doby běžné uplatňována, a její nahrazení nově zavedeným daňovým zvýhodněním (Ministerstvo financí České republiky, 2004).

Tabulka 5 Nezdanitelná část základu daně v roce 2005

Nezdanitelná část základu daně	Roční částka
Na poplatníka	38 040 Kč
Na manželku (manžela)	21 720 Kč
Na manželku (manžela) s průkazem ZTP/P	43 440 Kč
Na částečnou invaliditu	7 140 Kč
Na invaliditu	14 280 Kč
Na držitele průkazu ZTP/P	50 040 Kč
Na poplatníka připravujícího se na budoucí povolání	11 400 Kč

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

V porovnání s rokem 1993 došlo k významnému navýšení částek nezdanitelných částí základu daně, avšak konkrétní hodnoty zůstaly ve srovnání s bezprostředně předcházejícími roky beze změny. Tím byl zachován určitý stupeň kontinuity daňového systému, ačkoli jeho konstrukční prvky se začaly postupně přesouvat do oblasti slev na dani (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.2.2 Sazba daně

V roce 2005 byla sazba daně z příjmů fyzických osob v České republice konstruována jako progresivní, tedy odstupňovaná podle výše základu daně poplatníka. Výše daně tak nebyla stanovena jednotnou procentní sazbou, ale byla určována podle předem vymezených pásem, v nichž se výše zdanitelného příjmu pohybovala. Tento systém měl za cíl zajistit vyšší míru spravedlnosti zdanění prostřednictvím vyšší míry daňového zatížení u poplatníků s vyššími příjmy. Čtyřstupňový tarif, který byl v daném roce uplatňován, je uveden v následující tabulce (Tabulka 6) (Kubátová, 2018).

Daň byla vypočítávána kombinací pevné částky odpovídající spodní hranici pásma a procentní sazby, která se aplikovala na část základu daně přesahující dolní hranici daného intervalu. Nejnižší sazba činila 15 % a byla uplatňována na příjmy do výše 109 200 Kč,

zatímco nejvyšší sazba ve výši 32 % se vztahovala na příjmy přesahující 331 200 Kč. Zavedená struktura tak plnila fiskální, i redistribuční funkci (Vančurová a Zídková, 2024).

Tabulka 6 Sazba daně v roce 2005

Základ daně		Daň
Od Kč	Do Kč	
0	109 200	15 %
109 200	218 400	16 380 Kč + 20 %
218 400	331 200	38 220 Kč + 25 %
331 200 a více		66 420 Kč + 32 %

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

3.2.3 Sleva na dani

V roce 2005 došlo ke změně týkající se vyživovaných dětí. Došlo k nahrazení dosavadní nezdanitelné části základu daně na vyživované dítě slevou na dani, která byla odečítána přímo od vypočtené daňové povinnosti. Tento přístup znamenal strukturální změnu v konstrukci daně. Tímto opatřením došlo ke zvýšení daňové efektivity daňové úlevy, zejména u nízkopříjmových domácností, které mohly nově využít i tzv. daňový bonus, pokud byla sleva vyšší než samotná daňová povinnost.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě činilo v tomto zdaňovacím období 6 000 Kč ročně, přičemž počet dětí, na které lze uplatňovat tuto slevu, již nebyl limitován. Daňový systém tak zohledňoval i vícečetné rodiny. Výplata daňového bonusu byla však omezena maximální částkou, a to ve výši 30 000 Kč za zdaňovací období. Zvýšená podpora byla zároveň poskytována v případech, kdy dítě bylo držitelem průkazu ZTP/P. V takovém případě se výše daňového zvýhodnění zdvojnásobovala na částku 12 000 Kč ročně. Tato úprava podporovala rodiny, které pečovaly o zdravotně postižené dítě a přispívala k částečnému zmírnění jejich zvýšených životních nákladů (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.2.4 Společné zdanění manželů

Institut společného zdanění manželů byl zaveden jako jedno z prorodinných opatření daňové reformy účinné od roku 2005. Jedná se o reakci na požadavky na spravedlivější zohlednění rodinné situace poplatníků, zejména v situacích, kdy jeden z manželů nevykonával

výdělečnou činnost, například z důvodu péče o dítě (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2004). Principem společného zdanění manželů bylo rozdělení příjmů mezi dva poplatníky, což při progresivním zdanění platném v roce 2005, vedlo k nižší daňové povinnosti (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.3 Daňová reforma 2008: Vliv zavedení jednotné sazby daně a podpory rodin

Rok 2008 byl v oblasti zdanění fyzických osob významným mezníkem, neboť v jeho průběhu vstoupila v účinnost zásadní daňová reforma, která změnila jak konstrukci daňového základu, tak výpočet samotné daně. Tato reforma byla realizována v rámci tzv. reformy veřejných financí a jejím hlavním cílem bylo zjednodušení daňového systému, snížení nominálního daňového zatížení a zároveň zvýšení efektivity výběru daně.

Změny v roce 2008 představovaly přechod od progresivního zdanění ke konceptu rovné daně, která byla zavedena formou jednotné sazby aplikované na tzv. superhrubou mzdu. Tento nově zavedený výpočetní základ zahrnoval jak hrubou mzdu zaměstnance, tak zákonné odvody hrazené zaměstnavatelem. Tím byl rozšířen základ daně a současně zachován redistribuční efekt (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2007).

3.3.1 Sazba daně

Zavedením jednotné sazby daně ve výši 15 % došlo v roce 2008 k opuštění dosavadní konstrukce vícepásmového daňového tarifu. Tato jednotná sazba byla nominálně nízká, avšak v kombinaci s rozšířeným daňovým základem ve formě superhrubé mzdy zajišťovala určitou míru progresu. Prakticky to znamenalo, že osoby s vyšším příjmem odváděly sice procentuálně stejnou sazbu, avšak z mnohem vyššího výchozího základu, což vedlo k rostoucímu daňovému zatížení s rostoucí mzdou (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2007).

3.3.2 Sleva na dani

Již v roce 2006 došlo ke zcela nové systematizaci slev. Dříve nezdanitelné části daně týkající se přímo poplatníka nebo jím vyživovaných osob, byly zařazeny mezi slevy na dani. Začaly se tak uplatňovat pevně stanovené částky slev přímo vůči vypočtené daňové povinnosti.

Snížení daně tak bylo stejné pro všechny, bez ohledu na výši příjmů (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2005).

Slevy na dani pro rok 2008 jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 7).

Tabulka 7 Sleva na dani v roce 2008

Sleva na dani	Roční částka
Na poplatníka	24 840 Kč
Na manželku (manžela)	24 840 Kč
Na manželku (manžela) s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Na částečnou invaliditu	2 520 Kč
Na invaliditu	5 040 Kč
Na držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč
Na poplatníka připravujícího se na budoucí povolání	4 020 Kč
Na vyživované dítě	10 680 Kč

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

Pokud chtěl poplatník snížit svoji vypočtenou daňovou povinnost prostřednictvím slevy na manželku, musela být splněna zákonná podmínka, že její příjmy nepřesahovaly 68 000 Kč za zdaňovací období.

Daňové zvýhodnění na dítě mohlo být uplatněno jako sleva dani anebo jako daňový bonus. Nárok na daňový bonus byl podmíněn dosažením vlastního příjmu poplatníka alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (Zákon č. 586/1992 Sb.), což v roce 2008 odpovídalo částce 48 000 Kč (Kozdera, 2008). Maximální výše daňového bonusu v roce 2008 činila 52 200 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.4 Daňová reforma 2014: Platnost solidárního zvýšení sazby daně a zavedení školkovného

V roce 2014 bylo stále v platnosti solidární zvýšení daně, které dopadalo především na vysokopříjmové domácnosti a mělo progresivní charakter. Zároveň však byla uvedena v platnost sleva za umístění dítěte, která byla označována taktéž jako „školkovné“ (Finanční správa, 2015).

3.4.1 Sazba daně

Již v roce 2013 došlo k solidárnímu zvýšení daně, přičemž tato daň byla uplatňována do roku 2015. Solidární daň byla uplatňována vysokopříjmovými osobami, konkrétně těmi, které měly roční hrubý příjem vyšší než 48násobek průměrné mzdy. Tato částka v roce 2014 činila 1 245 216 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

V případě, že měl poplatník roční hrubou mzdu do 48násobku průměrné mzdy, uplatňoval v daňovém přiznání sazbu 15 % ze základu daně. Částka nad 1 245 216 Kč byla zdaňována sazbou 7 % (Zákon č. 586/1992 Sb.). Solidární zvýšení daně bylo též nazýváno jako milionářská daň, vzhledem k tomu, jakou částku musel ročně poplatník překročit.

3.4.2 Sleva na dani

V roce 2014 mohli poplatníci uplatit řadu slev na dani, které sloužily ke snížení výsledné daňové povinnosti poplatníků. Základní slevu na poplatníka mohl uplatnit kdokoli, bez ohledu na výši příjmů (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Tabulka 8 Sleva na dani v roce 2014

Sleva na dani	Roční částka
Na poplatníka	24 840 Kč
Na manželku (manžela)	24 840 Kč
Na manželku (manžela) s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Na částečnou invaliditu	2 520 Kč
Na invaliditu	5 040 Kč
Na držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč
Na poplatníka připravujícího se na budoucí povolání	4 020 Kč
Za umístění dítěte	max. 8 500 Kč
Na vyživované dítě	13 404 Kč

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

Mezi další valně využívané slevy na dani patřila sleva na manžela, přičemž tento manžel nemohl mít vlastní příjem přesahující 68 000 Kč. Poplatníci mohli také uplatnit základní nebo rozšířenou slevu na invaliditu, v závislosti na pobíraném typu důchodu. Poplatníkům

bylo stále umožněno uplatnit slevu na držitele průkazu ZPT/P a slevu na studenta. Výše těchto slev jsou uvedeny v tabulce (Tabulka 8) (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Od roku 2014 však mohla být uplatňována úplně nová sleva, a to sleva za umístění dítěte. Částka u slevy za umístění dítěte nebyla pevně dána, ale odvíjela se od výdajů, které byly reálně vynaloženy. Maximální uplatnitelná částka za umístění jednoho potomka byla až do výše minimální mzdy, jež v roce 2014 činila 8 500 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě činilo 13 404 Kč ročně na jedno vyživované dítě. Daňový bonus potom mohl činit až 60 300 Kč za rok. Kombinace daňového zvýhodnění a slevy za umístění dítěte tak mohla výrazně ulevit nízkopříjmovým a středně příjmovým domácnostem (Děrgel, 2015).

3.5 Daňová reforma 2022: Dopady zrušení superhrubé mzdy, zvýšení základní slevy na dani a zvýhodnění u dětí

Rok 2022 přinesl daňovou reformu navazující na předchozí legislativní změny, k nimž částečně přispěl i Covid 19. Nejvýraznější změny v tomto roce byly zejména ve zvýšení daňových slev.

Již v roce 2021 došlo ke zrušení superhrubé mzdy, což vedlo ke snížení základu daně, neboť do samotného základu nebyly započítávány odvody na pojistné hrazené zaměstnavatelem. Tato úprava vedla k poklesu daňového zatížení spíše u zaměstnanců, kteří měli vyšší příjmy ze zaměstnání (Mynarčíková, 2021).

3.5.1 Sazba daně

Již od roku 2021 byl zaveden nový systém zdanění příjmů fyzických osob. Sazba daně byla rozšířena na dvě úrovně. Základní sazba zůstala stejná, a to 15 %, byla však přidána i vyšší sazba 23 %, která se uplatňovala na část příjmů přesahujících 48násobek průměrné mzdy. Daňový systém tak i nadále zůstal progresivní, ačkoliv konstrukce daně se změnila (Brychta, 2025).

3.5.2 Sleva na dani

V průběhu analyzovaných let došlo k několika změnám ve slevách na dani pro fyzické osoby. Částky platné pro rok 2022 jsou uvedeny v tabulce (Tabulka 9). Nejvýraznější změnou byla sleva a daňové zvýhodnění na vyživované děti. Až do roku 2014 byla částka na každé vyživované dítě stejná, to se však změnilo v roce 2015, kdy se částka na každé další

dítě navyšovala, a to až do počtu tří vyživovaných dětí. Pro každé další dítě se pak mohla uplatnit částka stejná jako na třetí dítě. Až do roku 2017 zůstala částka na první dítě nezměněna, a to ve výši 13 404 Kč ročně, zatímco částky na další děti rostly. V roce 2018 došlo ke změně výše částky na prvního potomka a tato částka byla platná i v roce 2022. Základní sleva na poplatníka zůstala až do roku 2020 stejná, jako byla v roce 2014. Poté byla každoročně zvyšována (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Tabulka 9 Sleva na dani v roce 2022

Sleva na dani	Roční částka
Na poplatníka	30 840 Kč
Na manžela	24 840 Kč
Na manžela s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Základní na invaliditu	2 520 Kč
Rozšířená na invaliditu	5 040 Kč
Na držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč
Na studenta	4 020 Kč
Za umístění dítěte	max. 16 200 Kč
Na první vyživované dítě	15 204 Kč
Na druhé vyživované dítě	22 320 Kč
Na třetí a každé další vyživované dítě	27 840 Kč

(zdroj: vlastní zpracování, dle Zákon č. 586/1992 Sb.)

Podmínka uplatnění slevy na manžela zůstávala stejná, jako v předešlých letech a to, že manžel či manželka nemohli mít vlastní příjem přesahující 68 000 Kč za rok (Zákon č. 586/1992 Sb.). Také podmínky na uplatnění slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení zůstaly stejné. Výdaje na předškolní zařízení mohly být uplatněny až do výše minimální mzdy, jež v roce 2022 činila 16 200 Kč (Vychopeň, 2023).

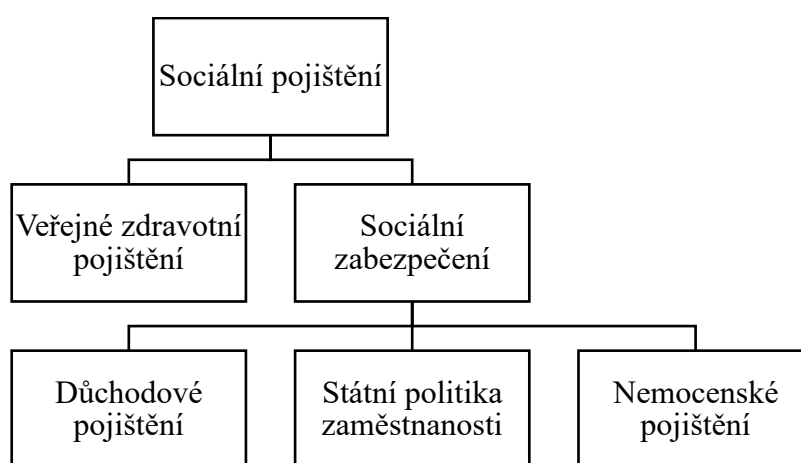
3.6 Daňová reforma 2024: Zrušení slev na dani a změna podmínek u slevy na manžela

V roce 2024 došlo v rámci konsolidačního balíčku k významným změnám v systému slev na dani, které se přímo dotkly domácností s dětmi. Byla zrušena sleva na studenta, která dosud náležela poplatníkovi, pokud se soustavně připravoval na budoucí povolání studiem, a to až do věku 26 let. Zrušení této slevy se dotklo převážně studentů s příjmy ze závislé činnosti. Dále došlo ke zrušení tzv. školkovného, tedy možnost odečíst si od daně náklady spojené s předškolním vzděláváním dětí. Změny nastaly také v možnosti uplatnění slevy na manžela. Od roku 2024 již nelze tuto slevu uplatnit, pokud manžel nepečuje o dítě do věku 3 let. Současně zůstává v platnosti, že manžel nesmí mít příjem vyšší než 68 000 Kč za rok (Rindová a Rohlíková, 2024). Ostatní slevy, které si poplatníci mohli od vypočítané daně odečíst zůstaly ve stejné výši jako v roce 2022.

V roce 2024 zůstala sazba daně stejná, jako v posledním analyzovaném roce, tedy v roce 2022. Základní sazba daně byla 15 % a zvýšená sazba činila 23 %. V tomto roce však došlo ke změně, co se týče uplatňování zvýšené sazby daně. Zvýšená sazba se použila již v případě, že roční hrubý příjem přesáhl 36násobek průměrné mzdy. Tato částka činila 1 582 812 Kč. Daňový systém si stále zachovával svoji progresivitu (Zákon č. 586/1992 Sb.).

4 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Každý zaměstnanec je povinen kromě daně z příjmů fyzických osob odvádět také zákonné pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Tato pojistná plnění jsou stanovena pevně a nelze je individuálně snížit prostřednictvím žádných daňových slev či odpočtů, narozdíl od samotné daně, u níž lze v určitých případech uplatnit různé úlevy s cílem zmírnit daňové zatížení. Procentuální výše těchto odvodů je tedy u každého poplatníka daně stejná nezávisle na výši jeho příjmu (Vančurová a Zídková, 2024).

Obrázek 2 Systém povinného pojistného v ČR

(zdroj: vlastní zpracování, dle Vančurová a Zídková, 2024, s. 174)

V České republice až do konce roku 2008 byla zákonem stanovena výše povinných odvodů hrazených zaměstnancem, přičemž byla procentuálně rozdělena na důchodové pojištění, státní politiku zaměstnanosti a nemocenské pojištění. Nejvyšší podíl připadal na důchodové pojištění, naopak nejmenší na státní politiku zaměstnanosti. Od roku 2009 zaměstnanci hradili povinné pojistné pouze na důchodové pojištění. Od roku 2024 zaměstnanci hradí pojistné na sociální zabezpečení na důchodové pojištění a nemocenské pojištění. Zaměstnavatelé odvádí povinné pojistné na všechny vyjmenované části na obrázku (Obrázek 2) ve všech letech (Zákon č. 589/1992 Sb.).

4.1 Sociální pojištění

Povinné odvody na sociální pojištění se skládají z důchodového pojištění, nemocenského pojištění a státní politiky zaměstnanosti. Důchodové pojištění poskytuje zabezpečení zejména v případech dlouhodobé nebo trvalé ztráty schopnosti vykonávat výdělečnou

činnost, a to v důsledku dosažení důchodového věku či vzniku invalidity. Účelem dávek nemocenského pojištění je finančně podpořit pojištěnce, kteří jsou krátkodobě vyřazeni z výdělečné činnosti ať už z důvodu nemoci, či úrazu, a alespoň částečně jim tak nahradit ztrátu pravidelného příjmu. Nemocenské pojištění je však poplatníkem čerpáno i v případě ošetřování člena rodiny nebo jako peněžitá pomoc v mateřství (Vančurová a Zídková, 2024).

Odvody na sociální pojištění jsou limitovány maximálním vyměřovacím základem, který v současné době činí 48násobek průměrné mzdy (Knowledge, 2023). Pro rok 2025 se jedná o částku 2 234 736 Kč (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2025). Při dosažení tohoto maxima již není zaměstnanec ani zaměstnavatel povinen hradit sociální pojištění (Zákon č. 589/1992 Sb.). Spodní hranice u sociálního zabezpečení není určena (Vančurová a Zídková, 2024).

Sazby tohoto pojistného v roce 2025 činí u zaměstnavatelů 24,8 %, z čehož 2 % jsou odváděny na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti. Sazby na důchodové pojištění hrazené zaměstnavatelem se liší v závislosti na povaze zaměstnání, jaké je pro zaměstnavatele vykonáváno. O 2 % více odvádí zaměstnavatel za riziková zaměstnání a o 4 % více zaměstnavatelé zdravotnických záchranářů nebo hasičů. Za zaměstnance jsou odvody prováděny prostřednictvím zaměstnavatele, a to ve výši 7,1 %, přičemž 0,6 % je odváděno na nemocenské pojištění a 6,5 % na důchodové pojištění (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2025).

4.2 Zdravotní pojištění

Veřejné zdravotní pojištění představuje nástroj k financování zdravotních služeb pojištěným osobám. Sazba odvodů na veřejné zdravotní pojištění činí 13,5 %, přičemž se dělí mezi zaměstnance a zaměstnavatele. Zaměstnavatel je povinen hradit větší část, která činí 9 %, zaměstnanci je ze mzdy odváděno zbylých 4,5 %. Tyto finanční prostředky jsou potom odváděny zdravotní pojišťovně, u níž je zaměstnanec pojištěn (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2018).

Zatímco u sociálního pojištění je dán zákonem maximální vyměřovací základ, u zdravotního pojištění tento limit neexistuje (Knowledge, 2023). Naopak je zde požadován minimální vyměřovací základ, který se shoduje s minimální mzdou, v roce 2025 se jedná o částku 20 800 Kč (Zákon č. 592/1992 Sb.). Pokud však zaměstnanec nedosáhne v daném měsíci minimálního vyměřovacího základu, je zaměstnavatel povinen srazit zaměstnanci ze mzdy chybějící část (Vančurová a Zídková, 2024).

5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část bakalářské práce byla zaměřena na analýzu konstrukčních prvků daně z příjmů fyzických osob a na jejich vliv na ekonomickou situaci domácností s dětmi. V úvodu této části byly popsány základní principy konstrukce daně, přičemž pozornost byla věnována zejména základu daně, daňovým sazbám, systému daňových slev a daňového zvýhodnění. Tyto prvky určují výši výsledné daňové povinnosti a v kombinaci se zákonnými odvody na sociální a zdravotní pojištění ovlivňují celkové zatížení příjmů domácností.

Součástí teoretické části bylo rovněž popsání systému veřejného zdravotního a sociálního pojištění, který tvoří významnou složku přímých odvodů z příjmů. Přestože pojistné není klasickou daní, jeho zákonná povaha a způsob výpočtu jej řadí mezi důležité složky daňového zatížení, jež mají zásadní dopad na čistý příjem domácností. V této souvislosti bylo poukázáno i na rozdílnou míru zatížení v závislosti na výši příjmu a nemožnost snížení pojistného prostřednictvím daňových úlev.

Pozornost byla dále věnována přehledu nejvýznamnějších daňových reforem, které proběhly v letech 1993 až 2024 a které měly přímý dopad na příjmovou situaci rodin s dětmi. Popsány byly jak reformy zaměřené na daňové úlevy rodinám (rok 2005 a 2014), tak reformy směřující ke konsolidaci veřejných rozpočtů a k omezení některých výhod (rok 2022 a 2024). Dále byly také definovány dva klíčové ukazatele – efektivní sazba daně a celkové daňové zatížení, které umožňují posoudit dopady daňové legislativy na různě příjmové domácnosti. Tyto ukazatele tvoří metodologický základ praktické části.

II PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODOLOGIE VÝZKUMU

Kapitola se zabývá metodologií výzkumu, jehož cílem je posoudit dopady vybraných daňových reforem na domácnosti s dětmi v České republice. Nejprve jsou specifikovány modelové rodiny reprezentující různé příjmové skupiny, které slouží k porovnání daňového zatížení v jednotlivých sledovaných obdobích. Dále jsou zde objasněny východiska výpočtu a důvody pro výběr sledovaných let.

6.1 Výběr vzorku

Modelové rodiny byly navrženy tak, aby reprezentovaly všechny příjmové kategorie. Struktura i složení rodin byly záměrně zvoleny totožně, domácnosti se liší pouze úrovní příjmů. Rozlišení jednotlivých domácností bylo provedeno na základě výše roční hrubé mzdy manžela, která odpovídala buď minimální mzdě, průměrné mzdě nebo 5násobku průměrné mzdy za příslušný rok. 5násobek průměrné mzdy byl zvolen z důvodu, aby bylo možno uplatnit progresivní sazbu daně v roce 2005, solidární zvýšení daně v roce 2014 a zvýšenou sazbu daně v roce 2022 a 2024. Použité měsíční mzdy jsou uvedeny v tabulce (Tabulka 10).

Tabulka 10 Minimální, průměrná a nadprůměrná měsíční mzda ve vybraných letech

Rok	Minimální mzda	Průměrná mzda	5násobek PM
2005	7 185	18 344	91 720
2008	8 000	21 560	107 800
2014	8 500	25 942	129 710
2022	16 200	38 911	194 555
2024	18 900	43 967	219 835

(zdroj: vlastní zpracování)

6.2 Východiska výpočtu a výběr sledovaných let

Součástí provedené analýzy bylo nejen zohlednění samotné daňové povinnosti plynoucí z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ale rovněž výpočet povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Odvody placené zaměstnavatelem byly využity zejména v letech 2008 a 2014, kdy základem daně byla superhrubá mzda, tedy roční hrubá mzda

navýšená o toto pojistné. Samotné odvody na pojistné hrazené zaměstnancem byly využity v roce 2005, kdy tato částka byla odečtena od hrubé roční mzdy a tento rozdíl pak tvořil základ daně, dále pak byly využity k výpočtu daňového zatížení a sloužily také k výpočtu čistého disponibilního příjmu domácností. Čistá mzda je v praxi klíčovým faktorem určujícím ekonomickou situaci domácností.

Vybrané roky 2005, 2008, 2014, 2022 a 2024 byly zvoleny s ohledem na skutečnost, že v každém z těchto období došlo k významným legislativním změnám v oblasti daně z příjmů fyzických osob, které měly přímý dopad na ekonomickou situaci rodin s dětmi. V roce 2005 byla sazba daně ovlivněna tarifovými pásmy, zde lze názorně demonstrovat, jak se sazba daně u jednotlivých příjmových kategorií, s rostoucím příjmem, měnila. Pro tento rok bylo podstatné i daňové zvýhodnění na vyživované děti, kdy poplatníci mohli nově čerpat daňový bonus. Rok 2008 představoval zásadní daňovou reformu, v jejímž rámci byla zavedena rovná sazba daně ve výši 15 % aplikovaná na superhrubou mzdu, současně však došlo ke zvýšení daňové podpory rodin prostřednictvím daňového zvýhodnění na vyživované děti. V roce 2014 byl daňový systém rozšířen o tzv. milionářskou daň, která zasáhla vysokopříjmové domácnosti. Souběžně byla zavedena sleva za umístění dítěte v předškolním zařízení, která umožnila rodinám snížit daňovou povinnost až do výše minimální mzdy. Rok 2022 byl zvolen kvůli podobnosti s rokem 2022, avšak v tomto roce byly příznivější podmínky pro využití slevy na manžela. Reflektuje také zrušení superhrubé mzdy jako základu, i když k samotnému zrušení došlo již v roce 2021. Rok 2024 odráží aktuální podobu daňového systému. Zároveň znázorňuje změny ve slevách na dani, přičemž nejvýraznější dopad měla sleva na manžela, zejména kvůli zavedení nové podmínky pro uplatnění slevy na dani. Touto podmínkou se rozumí, že manžel se nově musí starat o dítě do věku tří let.

7 ANALÝZA DOPADU DAŇOVÝCH REFORM NA VYBRANÉ MODELOVÉ RODINY

V následující kapitole je provedena analýza dopadů vybraných daňových reforem na daňové zatížení modelových rodin s dětmi. Praktická analýza je založena na konkrétních výpočtech, které odráží změny v daňové legislativě ve sledovaných obdobích. Je zde zahrnuta charakteristika jednotlivých modelových rodin a následně jsou provedeny výpočty v jednotlivých letech.

7.1 Charakteristika modelových rodin

Pro účely praktické části bakalářské práce byly vytvořeny modelové domácnosti, které umožňují porovnání dopadu nejvýznamnějších daňových změn, které se dotkly rodin s dětmi při různých úrovních příjmů. Modely byly sestaveny tak, aby zobrazily běžné životní situace, ale zároveň zohledňovaly podmínky napříč sledovanými lety. Všechny domácnosti jsou strukturovány stejně, rozdíl je pouze ve výši příjmů ze závislé činnosti, což umožňuje analyzovat daňové zatížení v rámci jednotlivých příjmových kategorií.

Při sestavování modelů nebyly zohledněny příjmy z podnikání, kapitálového majetku ani z pronájmu. Záměrně nebyly uplatněny zákonem umožněné odpočty od základu daně, jako jsou úroky z úvěrů na bydlení, příspěvky na penzijní připojištění, životní pojištění nebo dary. Tím byla zajištěna srovnatelnost mezi jednotlivými modely a bylo možné přesněji analyzovat konstrukci daně a související slevy a daňová zvýhodnění na čistý příjem rodin.

7.1.1 Modelová rodina A

Modelová rodina A je reprezentativním příkladem nízkopříjmové domácnosti. Je tvořena čtyřmi členy – manželem, manželkou a dvěma nezaopatřenými dětmi. Hlavní příjem domácnosti je tvořen příjmem manžela ze závislé činnosti, a to ve výši minimální mzdy. Manželka je na rodičovské dovolené a pečuje o mladší dítě ve věku tři a půl roku. Manželka nemá vlastní zdanitelné příjmy. Starší dítě ve věku pěti let navštěvuje státní mateřskou školu.

Domácnost není zatížena úvěrovými ani jinými závazky, které by mohla uplatnit v daňovém přiznání. V daňovém přiznání neuplatňuje příspěvky na penzijní připojištění, životní pojištění či dary. Veškeré daňové povinnosti jsou řešeny prostřednictvím zúčtování daně zaměstnavatelem.

7.1.2 Modelová rodina B

Modelová rodina B představuje domácnost se středními příjmy. Je tvořena čtyřmi členy – manželem, manželkou a dvěma nezaopatřenými dětmi. Hlavním zdrojem příjmů je mzda manžela, který je zaměstnán na hlavní pracovní poměr a pobírá průměrnou mzdu. Manželka je na rodičovské dovolené a osobně pečuje o mladšího potomka ve věku tři a půl roku. Také v tomto případě nemá manželka žádné zdanitelné příjmy. Starší dítě ve věku pěti let navštěvuje státní mateřskou školu, přičemž za umístění dítěte je hrazena úplata.

Domácnost neeviduje žádné úvěry ani jiné závazky, jež by zakládaly nárok na snížení základu daně. Rodina neuplatňuje nezdánitelné částky daně ve formě darů či příspěvků na penzijní připojištění.

7.1.3 Modelová rodina C

Modelová rodina C je zařazena mezi domácnosti s nadprůměrnými příjmy. Tato čtyřčlenná rodina je složena z otce, matky a dvou nezletilých dětí. Finanční zabezpečení rodiny je výhradně na otci, který vykonává zaměstnání v hlavním pracovním poměru a jehož roční příjem přesahuje úroveň průměrné mzdy. Matka je v domácnosti a věnuje se celodenní péči o mladší dítě ve věku tři a půl roku. Starší potomek navštěvuje předškolní zařízení.

Rodina není zatížena hypotékou ani jiným úvěrem, který by umožňoval snížení základu daně. Neuplatňuje odečet darů ani příspěvků na pojištění.

7.2 Výpočet a komparace daňového zatížení v roce 2005

Rok 2005 byl charakteristický použitím progresivního daňového tarifu, přičemž sazby daně rostly v závislosti na výši základu daně. V rámci modelových domácností byly zohledněny příslušné sazby daně, stejně jako zákonné nezdánitelné části základu daně a nový institut daňového zvýhodnění. Do výpočtů byly zahrnuty rovněž odvody na pojistné, které přímo ovlivňují konečný čistý příjem jednotlivých domácností. Veškeré výpočty jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 11).

Tabulka 11 Výpočet daňového zatížení v roce 2005

Modelová rodina	A	B	C
	Částka v Kč		
Roční hrubá mzda	86 220	220 128	1 100 640

Modelová rodina		A	B	C
		Částka v Kč		
Odvody	Sociální zabezpečení – zaměstnavatel 26 %	22 418	57 234	126 360
	Sociální zabezpečení – zaměstnanec 8 %	6 898	17 611	38 880
	Zdravotní pojištění – zaměstnavatel 9 %	7 760	19 812	99 058
	Zdravotní pojištění – zaměstnanec 4,5 %	3 880	9 906	49 529
	Odvody za zaměstnavatele celkem 35 %	30 178	77 046	225 418
	Odvody za zaměstnance celkem 12,5 %	10 778	27 517	88 409
Základ daně		75 442	192 611	1 012 231
Nezdanitelná část základu daně		59 760	59 760	59 760
- Na poplatníka		38 040	38 040	38 040
- Na manželku		21 720	21 720	21 720
Upravený základ daně		15 682	132 851	952 471
Upravený základ daně na celá sta Kč dolů		15 600	132 800	952 400
Sazba daně		15 %	16 380 Kč + 20 %	66 420 Kč + 32 %
Daň		2 340	21 100	265 204
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě		12 000	12 000	12 000
- Sleva na dani		2 340	12 000	12 000
- Daňový bonus		9 660	0	0
Daňový bonus (+)/daňová povinnost (-)		+ 9 660	- 9 100	- 253 204
Roční čistá mzda		85 102	183 511	759 027
Efektivní sazba daně		-11,20 %	4,13 %	23,01 %
Daňové zatížení		1,30 %	16,63 %	31,04 %

(zdroj: vlastní zpracování)

U modelové domácnosti A, jejíž příjem odpovídal minimální mzdě, byl díky uplatnění nezdanitelných částek na poplatníka a vyživovanou manželku základ daně výrazně redukován. Výsledná daňová povinnost činila 2 340 Kč, avšak při uplatnění slevy na dítě, která snížila daňovou povinnost na nulu a následném uplatnění daňového zvýhodnění, dosáhla domácnost A na daňový bonus ve výši 9 660 Kč. Daňová zátěž byla pro rodinu naprosto minimální, efektivní sazba daně záporná a čistý příjem domácnosti byl dokonce navýšen o podporu ze strany státu.

V domácnosti B s průměrným příjmem bylo po odečtení zákonných slev dosaženo upraveného základu daně ve výši 132 800 Kč. Ačkoliv byly uplatněny veškeré nezdanitelné části základu daně a posléze i daňové zvýhodnění, domácnosti zůstala daňová povinnost ve výši 9 100 Kč. Výsledné efektivní zdanění činilo 4,13 %, což při zohlednění pojistného znamenalo celkové daňové zatížení přes 16 % z hrubého příjmu domácnosti.

Nejvyšší daňové zatížení bylo zaznamenáno u domácnosti C s příjmem na úrovni pětinasobku průměrné mzdy. Přes využití všech dostupných nezdanitelných částek činila vypočtená daň 265 204 Kč. Daňové zvýhodnění na dvě děti bylo v tomto případě zcela nedostatečné pro snížení celkové daňové povinnosti, a efektivní sazba daně tak přesáhla 23 %. Tato hodnota potvrzuje výrazný rozdíl ve zdanění mezi příjmovými skupinami a zároveň zdůrazňuje, že daňový systém České republiky v roce 2005 vykazoval silné progresivní prvky. Maximální vyměřovací základ pro povinné odvody na sociální zabezpečení činil v tomto roce 486 000 Kč.

7.3 Výpočet a komparace daňového zatížení v roce 2008

V této části bakalářské práce byl proveden výpočet daňového zatížení a efektivní sazby daně pro jednotlivé modelové domácnosti za rok 2008. Výsledky jsou shrnuty v tabulce (Tabulka 12), která obsahuje údaje o výši hrubé a superhrubé mzdy, odvodech zaměstnance a zaměstnavatele, základu daně, vypočtené dani, uplatněných slevách na dani, daňových zvýhodněních, daňovém bonusu nebo povinnosti a konečné čisté mzdě. U každé modelové rodiny byl zohledněn počet vyživovaných osob a aplikována platná právní úprava včetně jednotné sazby daně ve výši 15 % a systému slev na dani zavedeného daňovou reformou. Dále byla věnována pozornost tomu, jak reforma z roku 2008, zejména zavedení rovné daně, ovlivnila rozložení daňové zátěže mezi rodinami s odlišným příjmem.

Tabulka 12 Výpočet daňového zatížení v roce 2008

Modelová rodina		A	B	C
		Částka v Kč		
Roční hrubá mzda		96 000	258 720	1 293 600
Superhrubá mzda		129 600	349 273	1 655 809
Odvody	Sociální zabezpečení – zaměstnavatel 26 %	24 960	67 268	269 069
	Sociální zabezpečení – zaměstnanec 8 %	7 680	20 698	82 791
	Zdravotní pojištění – zaměstnavatel 9 %	8 640	23 285	93 140
	Zdravotní pojištění – zaměstnanec 4,5 %	4 320	11 643	46 570
	Odvody za zaměstnavatele celkem 35 %	33 600	90 553	362 209
	Odvody za zaměstnance celkem 12,5 %	12 000	32 341	129 361
Základ daně		129 600	349 273	1 655 809
Zaokrouhlený základ daně na celá sta Kč dolů		129 600	349 200	1 655 800
Sazba daně		15 %	15 %	15 %
Daň		19 440	52 380	248 370
Sleva na dani		49 680	49 680	49 680
- Na poplatníka		24 840	24 840	24 840
- Na manželku		24 840	24 840	24 840
Daň po slevě		0	2 700	198 690
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě		21 360	21 360	21 360
- Sleva na dani		0	2 700	21 360
- Daňový bonus		21 360	18 660	0
Daňový bonus (+)/daňová povinnost (-)		+ 21 360	+ 18 660	- 177 330
Roční čistá mzda		105 360	245 039	986 909
Efektivní sazba daně		-22,25 %	-7,21 %	13,71 %

Modelová rodina	A	B	C
	Částka v Kč		
Daňové zatížení	-9,75 %	5,29 %	23,71 %

(zdroj: vlastní zpracování)

U modelové rodiny A, která byla charakterizována minimálním příjmem manžela, byla v roce 2008 vypočtena nulová daňová povinnost. Po uplatnění základní slevy na poplatníka a slevy na manželku, která neměla v daném roce žádné zdanitelné příjmy, došlo k plnému pokrytí vypočtené daně. V důsledku daňového zvýhodnění na děti vznikl nárok na výplatu daňového bonusu. Tento bonus reálně navýšil příjem rodiny, což mělo za následek zápornou efektivní sazbu daně. Celkové daňové zatížení bylo také záporné, z čehož je viditelné, že rodina A od státu čerpala víc finančních prostředků, než byla povinna odvést.

Modelová rodina B, ve které manžel pobíral průměrnou mzdu, vykazovala daňovou povinnost po uplatnění slev na dani ve výši 2 700 Kč. Díky uplatnění daňového zvýhodnění na děti byl však i v tomto případě výsledkem daňový bonus. Efektivní sazba daně byla záporná, ačkoliv v menší míře než u modelové rodiny A, zatímco celkové daňové zatížení bylo vyšší v důsledku vyšší hrubé mzdy a s tím souvisejících vyšších odvodů.

U modelové rodiny C, kde manžel dosahoval nadprůměrného příjmu, konkrétně 5násobku průměrné mzdy, již nebylo možné daňovým zvýhodněním a slevami eliminovat celou daňovou povinnost. Výsledkem byla kladná daňová povinnost ve výši 177 330 Kč. Efektivní sazba daně v případě rodiny C dosáhla skoro 14 %. Ani v tomto případě efektivní sazba daně nepřesáhla nominální sazbu daně. U této rodiny by bylo velmi výhodné uplatnit nezdánitelné části daně při výpočtu základu daně, což by umožnilo snížit daňovou povinnost a celkové daňové zatížení rodiny. Pro odvody na sociální a zdravotní pojištění byl použit maximální vyměřovací základ, který dosahoval 48násobku průměrné mzdy.

Výsledky znázorňují, že v roce 2008 byly domácnosti s minimální a průměrnou mzdou výrazněji podporovány prostřednictvím systému slev na dani a daňových zvýhodnění na děti, zatímco domácnosti s vysokými příjmy čelily výrazně vyššímu daňovému zatížení.

7.4 Výpočet a komparace daňového zatížení v roce 2014

Výpočet daňového zatížení modelových domácností za rok 2014 byl proveden na základě aktuálně platné legislativy, která zahrnovala především změny související s možností

uplatnění slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení a zvýšené částky daňového zvýhodnění na děti oproti roku 2008. Následující tabulka (Tabulka 13) shrnuje klíčová data o výši hrubé a superhrubé mzdy, souvisejících odvodech, základu daně, daňové povinnosti před a po uplatnění slev na dani, a o výsledné čisté mzdě. Ve výpočtech byla zohledněna standardní sazba daně ve výši 15 %, a v případě vysokopříjmové domácnosti bylo přihlédnuto také k solidárnímu zvýšení daně. V rámci analýzy byla dále zohledněna skutečnost, že výše daňového zvýhodnění a uplatnitelných slev na dani má výrazný vliv na finální výši čistého příjmu domácností.

Tabulka 13 Výpočet daňového zatížení v roce 2014

Modelová rodina		A	B	C
		Částka v Kč		
Roční hrubá mzda		102 000	311 304	1 556 520
Superhrubá mzda		136 680	417 148	2 007 911
Odvody	Sociální zabezpečení – zaměstnavatel 25 %	25 500	77 826	311 304
	Sociální zabezpečení – zaměstnanec 6,5 %	6 630	20 235	80 940
	Zdravotní pojištění – zaměstnavatel 9 %	9 180	28 018	140 087
	Zdravotní pojištění – zaměstnanec 4,5 %	4 590	14 009	70 044
	Odvody za zaměstnavatele celkem 34 %	34 680	105 844	451 391
	Odvody za zaměstnance celkem 11 %	11 220	34 244	150 984
Základ daně		136 680	417 148	2 007 911
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů		136 600	417 100	2 007 900
Sazba daně		15 %	15 %	15 %
Daň		20 490	62 565	301 185
Solidární zvýšení daně		-	-	21 792
Součet daně a solidárního zvýšení daně		-	-	322 977
Sleva na dani		58 180	58 180	58 180
- Na poplatníka		24 840	24 840	24 840

Modelová rodina	A	B	C
	Částka v Kč		
- Na manželku	24 840	24 840	24 840
- Za umístění dítěte	8 500	8 500	8 500
Daň po slevě	0	4 385	264 797
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	26 808	26 808	26 808
- Sleva na dani	0	4 385	26 808
- Daňové zvýhodnění	26 808	22 423	0
Daňový bonus (+)/daňová povinnost (-)	+ 26 808	+ 22 423	- 237 989
Roční čistá mzda	117 588	299 483	1 167 547
Efektivní sazba daně	-26,28 %	-7,20 %	15,29 %
Daňové zatížení	-15,28 %	3,80 %	24,99 %

(zdroj: vlastní zpracování)

Modelová rodina A, jejímž hlavním zdrojem příjmu byla minimální mzda, opět vykazovala nulovou daňovou povinnost po uplatnění základních slev na poplatníka a manželku. Díky daňovému zvýhodnění na dvě vyživované děti a nově zavedené slevě za umístění dítěte v mateřské škole vznikl nárok na daňový bonus ve výši 26 808 Kč, což výrazně navýšilo čistý disponibilní příjem domácnosti A. Výsledkem potom byla záporná efektivní sazba daně a taktéž záporné daňové zatížení. Rodině tak byla státem poskytována finanční podpora převyšující její daňovou povinnost.

U modelové rodiny B, kde manžel pobíral průměrnou mzdu, byla po uplatnění všech dostupných slev daňová povinnost výrazně snížena, avšak nikoliv zcela vyloučena. Daňové zvýhodnění na vyživované děti vedlo ke vzniku daňového bonusu ve výši 22 423 Kč. Také v tomto případě byla efektivní sazba daně záporná, což odráželo prorodinnou orientaci daňového systému platného v roce 2014. Daňové zatížení bylo oproti modelu A vyšší, avšak stále zůstávalo na nízké úrovni.

Modelová rodina C, reprezentující domácnost s příjmy ve výši násobku průměrné mzdy, byla zatížena nejen standardní daní ve výši 15 %, ale taktéž solidárním zvýšením

daně, neboť její příjem přesáhl stanovený limit 48násobku průměrné mzdy. Po odečtení všech slev činila daňová povinnost 264 797 Kč. V případě této rodiny, již daňové zvýhodnění nebylo dostačující na snížení daňové povinnosti až na nulu, a proto čistý disponibilní příjem byl v porovnání s předchozími modely naopak snížen. Efektivní sazba daně byla kladná a daňové zatížení relativně vysoké, což odpovídalo snaze daňového systému částečně progresivně zatížit vysokopříjmové skupiny. Odvody na sociální pojištění byly odváděny z maximálního vyměřovacího základu – 1 245 216 Kč.

Výsledky výpočtů potvrzují, že v roce 2014 byla daňová politika výrazně nakloněna rodinám s dětmi, zejména těm, majícím minimální a průměrnou mzdu, zatímco vysokopříjmové domácnosti čelily vyššímu daňovému zatížení mimo jiné i v důsledku solidárního zvýšení daně.

7.5 Výpočet a komparace daňového zatížení v roce 2022

V rámci výpočtů pro rok 2022 byly aplikovány parametry platné po zrušení superhrubé mzdy, přičemž základ daně odpovídal hrubé mzdě bez navýšení o povinné odvody zaměstnavatele. Daň byla počítána jednotnou sazbou ve výši 15 %, avšak u příjmů přesahujících zákonný limit stanovený pro rok 2022 ve výši 1 867 728 Kč, byla uplatněna zvýšená sazba 23 %, což mělo vliv zejména na vysokopříjmovou domácnost. Ve výpočtech, které jsou znázorněny v následující tabulce (Tabulka 14), byly kromě daňové sazby zohledněny také příslušné slevy na dani a daňové zvýhodnění, které se promítly do konečného čistého příjmu jednotlivých modelových rodin.

Tabulka 14 Výpočet daňového zatížení v roce 2022

Modelová rodina		A	B	C
		Částka v Kč		
Roční hrubá mzda		194 400	466 932	2 334 660
Odvody	Sociální zabezpečení – zaměstnavatel 24,8 %	48 212	115 800	463 197
	Sociální zabezpečení – zaměstnanec 6,5 %	12 636	30 351	121 403
	Zdravotní pojištění – zaměstnavatel 9 %	17 496	42 024	210 120
	Zdravotní pojištění – zaměstnanec 4,5 %	8 748	21 012	105 060
	Odvody za zaměstnavatele celkem 33,8 %	65 708	157 824	673 317

Modelová rodina		A	B	C
		Částka v Kč		
	Odvody za zaměstnance celkem 11 %	21 384	51 363	226 463
Základ daně		194 400	466 932	2 334 660
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů		194 400	466 900	2 334 600
Sazba daně		15 %	15 %	15 % + 23 %
Daň		29 160	70 035	387 540
Sleva na dani		71 880	71 880	71 880
- Na poplatníka		30 840	30 840	30 840
- Na manželku		24 840	24 840	24 840
- Za umístění dítěte		16 200	16 200	16 200
Daň po slevě		0	0	315 660
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě		37 524	37 524	37 524
- Sleva na dani		0	0	37 524
- Daňové zvýhodnění		37 524	37 524	0
Daňový bonus (+)/daňová povinnost (-)		+ 37 524	+ 37 524	- 278 136
Roční čistá mzda		210 540	453 093	1 830 061
Efektivní sazba daně		-19,30 %	-8,04 %	11,91 %
Daňové zatížení		-8,30 %	2,96 %	21,61 %

(zdroj: vlastní zpracování)

U modelové rodiny A byla uplatněna redistribuční funkce daní. Z důvodu velmi nízkého zdanitelného příjmu a vysokých slev na poplatníka, manželku a umístění dítěte byla eliminována celá daňová povinnost. Zároveň mohl být uplatněn daňový bonus na dvě vyživované děti ve výši 37 524 Kč, který měl za následek zvýšení čistého příjmu rodiny. Daňový bonus vedl ke vzniku záporné efektivní sazby i záporného daňového zatížení.

Z tabulky (Tabulka 14) lze vidět, že nízkopříjmové rodiny byly v daném roce daňovým systémem výrazně zvýhodňovány.

U modelové rodiny B, jejíž příjem odpovídal průměrné mzdě v roce 2022, byla po odečtení zákonných slev vypočtena nulová daňová povinnost. K tomu výrazně přispělo uplatnění slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení. Daňové zvýhodnění ve výši 37 524 Kč způsobilo, že rodině vznikl nárok na daňový bonus v plné výši. Přestože bylo efektivní zdanění záporné, celkové daňové zatížení zůstalo kladné, především kvůli zákonným odvodům na pojistné hrazené zaměstnancem. I přesto však celkové daňové zatížení bylo mnohem nižší než nominální sazba daně. Výsledky poukazují na fakt, že státem v tomto roce byly podporovány i rodiny s průměrnou mzdou.

U domácnosti C, která měla roční příjem ve výši 5násobku průměrné mzdy, nebyly daňové slevy ani zvýhodnění na vyživované děti schopny kompenzovat vysokou vypočtenou daň, která přesáhla 387 tisíc Kč. Po uplatnění všech slev a následného daňového zvýhodnění činila konečná daňová povinnost 278 136 Kč. Povinné odvody na sociální pojištění byly počítány z maximálního vyměřovacího základu, tedy do částky 1 867 728 Kč. Z dalších dosažených příjmů už nebyly tyto odvody odváděny. Daňové zatížení dosáhlo téměř čtvrtiny celkového příjmu rodiny, avšak efektivní sazba nedosáhla ani základní sazby daně. V tomto případě lze ilustrovat progresivitu daňového systému.

7.6 Výpočet a komparace daňového zatížení v roce 2024

Analýza daňového zatížení za rok 2024 byla zpracována s ohledem na aktuálně platnou právní úpravu, která vzešla zejména ze změn provedených novelou zákona o daních z příjmů v návaznosti na zrušení superhrubé mzdy. Výpočty zohledňují nejen daň z příjmů fyzických osob, ale i odvody na sociální a zdravotní pojištění, které jsou rozhodujícím prvkem ovlivňujícím čistý příjem zaměstnance. V případě vysokopříjmové domácnosti byla navíc uplatněna vyšší sazba daně dle progresivní konstrukce systému. Ani jedna z modelových domácností, ačkoliv manželka neměla žádné zdanitelné příjmy, nemůže uplatnit slevu na manželku, protože nejmladší potomek již dosáhl věku tří let. Přehledně jsou výsledky jednotlivých výpočtů zaznamenány v tabulce (Tabulka 15), která umožňuje přímé srovnání mezi jednotlivými domácnostmi. Pozornost je dále věnována dopadům zrušení některých daňových úlev na ekonomickou situaci jednotlivých domácností.

Tabulka 15 Výpočet daňového zatížení v roce 2024

Modelová rodina		A	B	C
		Částka v Kč		
Roční hrubá mzda		226 800	527 604	2 638 020
Odvody	Sociální zabezpečení – zaměstnavatel 24,8 %	56 247	130 846	523 384
	Sociální zabezpečení – zaměstnanec 7,1 %	16 103	37 460	149 840
	Zdravotní pojištění – zaměstnavatel 9 %	20 412	47 485	237 422
	Zdravotní pojištění – zaměstnanec 4,5 %	10 206	23 743	118 711
	Odvody za zaměstnavatele celkem 33,8 %	76 659	178 331	760 806
	Odvody za zaměstnance celkem 11,6 %	26 309	61 203	268 551
Základ daně		226 800	527 604	2 638 020
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů		226 800	527 600	2 638 000
Sazba daně		15 %	15 %	15 % + 23 %
Daň		34 020	79 140	480 116
Sleva na dani		30 840	30 840	30 840
- Na poplatníka		30 840	30 840	30 840
Daň po slevě		3 180	48 300	449 276
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě		37 524	37 524	37 524
- Sleva na dani		3 180	37 524	37 524
- Daňové zvýhodnění		34 344	0	0
Daňový bonus (+)/daňová povinnost (-)		+ 34 344	- 10 776	- 411 752
Roční čistá mzda		234 835	455 625	1 957 717
Efektivní sazba daně		-15,14 %	2,04 %	15,61 %
Daňové zatížení		-3,54 %	13,64 %	25,79 %

(zdroj: vlastní zpracování)

U modelové rodiny A, kde byl manžel zaměstnán za minimální mzdu, došlo k situaci, kdy základní sleva na poplatníka snížila daňovou povinnost na velmi nízkou úroveň. Po uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti potom domácnosti vznikl daňový bonus ve výši 34 344 Kč. Tento bonus výrazně přispěl ke zvýšení celkového čistého příjmu domácnosti. Na případě modelové domácnosti A lze názorně vidět redistribuční účinek daňové politiky, jelikož efektivní sazba daně i daňové zatížení dosáhly záporných hodnot.

V případě modelové rodiny B, jejíž příjem odpovídal průměrné mzdě v roce 2024, došlo ke snížení daňové povinnosti po odečtení zákonem stanovených slev. Daň po slevě však i tak převyšovala daňové zvýhodnění na vyživované děti, tudíž rodině B vznikla daňová povinnost. Efektivní sazba daně dosáhla kladné, avšak velmi mírné hodnoty a celkové daňové zatížení zůstalo v porovnání s vysokopříjmovou skupinou výrazně nižší.

Modelová rodina C, spadající do vysokopříjmové skupiny, byla zasažena progresivním zdaněním, které se promítlo ve vyšší sazbě aplikované na část příjmu převyšující hranici 36násobku průměrné mzdy. Původní vypočtená daň dosáhla 480 116 Kč. Ačkoliv i u této rodiny byly uplatněny slevy na dani a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti, výsledná daňová povinnost i tak přesáhla 400 tisíc Kč. V tomto případě domácnost byla povinna platit odvody na sociální pojištění až do maximálního vyměřovacího základu, který v roce 2024 činil 2 110 416 Kč. Efektivní sazba daně byla v porovnání s ostatními modelovými rodinami mnohonásobně vyšší a celkové daňové zatížení potom přesáhlo 25 %. Tato výše ukazuje, že daňový systém v roce 2024 zachovával daňovou progresi.

Na základě uvedených výpočtů lze konstatovat, že zatímco rodiny s minimálním příjmem, ale částečně i rodiny s příjmem průměrným byly systémem slev a daňových zvýhodnění státem podporovány, daňová zátěž u vysokopříjmových rodin zůstávala výrazně vyšší, čímž bylo zajištěna redistribuční funkce daňové politiky.

8 KOMPARATIVNÍ ANALÝZA

Komparativní analýza umožňuje zachytit rozdíly v daňovém zatížení jednotlivých typů domácností v čase, a současně tak poukazuje na míru naplnění redistribuční funkce daňového systému. V následujících podkapitolách je sledován vývoj efektivní sazby daně a celkového daňového zatížení u každé modelové rodiny.

8.1 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení u jednotlivých modelových rodin

Kapitola je zaměřena na sledování vývoje efektivní sazby daně a celkového daňového zatížení tří odlišných modelových rodin reprezentujících domácnosti s nízkým, průměrným a nadprůměrným příjmem. Cílem této části je analyzovat, jak se v jednotlivých letech promítaly daňové reformy do rozdílného daňového zatížení těchto domácností a zda daňový systém plnil svou redistribuční funkci. Efektivní sazba daně a daňové zatížení byly zvoleny jako klíčové ukazatele, které umožňují kvantifikovat skutečný dopad zdanění na příjmovou situaci domácností.

Přestože všechny tři modelové rodiny měly identickou strukturu (dva dospělí a dvě děti), rozdíly v příjmové úrovni vedly k odlišné daňové povinnosti a možnosti využití daňových úlev. V jednotlivých obdobích byly uplatňovány různé konstrukční prvky daně – od nezdanitelných částí základu daně přes slevy na dani až po daňová zvýhodnění – které měly rozličný dopad v závislosti na výši příjmů. Následující podkapitoly podrobně analyzují každou z modelových rodin s cílem identifikovat hlavní faktory ovlivňující výši jejich zdanění v jednotlivých letech.

8.1.1 Modelová rodina A

Tabulka (Tabulka 16) znázorňuje vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení u modelové nízkopříjmové domácnosti v letech 2005 až 2024. Z uvedených hodnot je patrné, že ve všech sledovaných obdobích byla efektivní sazba daně záporná, což svědčí o převaze daňových slev a zvýhodnění nad vypočtenou daňovou povinností.

Tabulka 16 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení modelové rodiny A

	2005	2008	2014	2022	2024
Efektivní sazba daně	-11,20 %	-22,25 %	-26,28 %	-19,30 %	-15,14 %

	2005	2008	2014	2022	2024
Daňové zatížení	1,30 %	-9,75 %	-15,28 %	-8,30 %	-3,54 %

(zdroj: vlastní zpracování)

Nejvyšší záporné hodnoty byly zaznamenány v roce 2014, kdy efektivní sazba daně činila - 26,28 %. Tento stav byl způsoben souběžným uplatněním základních slev, slevy za umístění dítěte a daňového zvýhodnění na děti, které vedly ke vzniku vysokého daňového bonusu. Podobně výrazné snížení bylo pozorováno také v roce 2022, kdy efektivní sazba činila -19,30 % a znovu odrážela efekt zrušení superhrubé mzdy a zvýšené daňové podpory rodin. V roce 2024 sice efektivní sazba daně zůstala záporná, avšak oproti roku 2014 došlo ke znatelnému nárůstu, což souvisí se zrušením některých slev na dani (např. školkovného) a zpřísněním podmínek pro uplatnění slevy na manžela. Celkově lze konstatovat, že v celém sledovaném období byla nízkopříjmová domácnost zvýhodňována formou daňových nástrojů, což poukazuje na redistribuční funkci daňového systému.

Vývoj daňového zatížení uvedený v tabulce (Tabulka 16) rovněž poukazuje na příznivé nastavení daňového systému vůči nízkopříjmovým domácnostem v analyzovaných letech. V roce 2005 činilo daňové zatížení 1,30 %, což představuje nejvyšší hodnotu v rámci sledovaného období. V následujících letech se daňové zatížení dostalo do záporných hodnot, což značí, že domácnost získala od státu více peněz, než byla povinna odvést na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění.

8.1.2 Modelová rodina B

Vývoj efektivní sazby daně, uvedené v tabulce (Tabulka 17) u domácnosti s průměrnou mzdou byl ve sledovaném období charakterizován výrazným kolísáním. V roce 2005 dosahovala kladné hodnoty 4,13 %, což odpovídá tehdejší daňové konstrukci založené na progresivních sazbách. Následující reformy, počínaje zavedením rovné daně v roce 2008, přinesly výrazný pokles efektivní sazby daně až na zápornou úroveň. Nejnižší hodnoty byly dosaženy v roce 2022 (-8,04 %). V letech 2008, 2014 a 2022 kombinace základních slev a daňového zvýhodnění překročila výši vypočtené daně. V roce 2024 došlo k opětovnému nárůstu efektivní sazby daně na 2,04 %, což lze přičíst redukci některých daňových opatření, zejména zrušení školkovného a úpravám podmínek pro slevu na manžela. Lze zde vidět, že došlo ke konsolidaci veřejných financí, i za cenu nižší daňové podpory střední vrstvy.

Tabulka 17 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení modelové rodiny B

	2005	2008	2014	2022	2024
Efektivní sazba daně	4,13 %	-7,21 %	-7,20 %	-8,04 %	2,04 %
Daňové zatížení	16,63 %	5,29 %	3,80 %	2,96 %	13,64 %

(zdroj: vlastní zpracování)

Hodnoty daňového zatížení, uvedené v tabulce (Tabulka 17), u domácnosti s průměrným příjmem vykazují pouze kladné hodnoty, a to i v letech, ve kterých se nízkopříjmovým domácnostem dostalo finanční podpory od státu. Zatímco v roce 2005 dosahovalo celkové daňové zatížení 16,63 %, již o tři roky došlo k poklesu o více než 10 %. Nejnižšího daňového zatížení dosáhla rodina B v roce 2022, kdy tato hodnota nepřekročila 3 %. Tento trend lze interpretovat jako důsledek prorodinných opatření, kdy byly snižovány povinné odvody vůči státu. Přestože se v roce 2024 daňové zatížení navýšilo na 13,64 %, stále zůstává pod úrovní z roku 2005.

Zatímco domácnost s průměrnou mzdou byla daňovým systémem v některých obdobích částečně podporována, domácnost s nadprůměrnými příjmy čelila výrazně vyššímu daňovému zatížení, jak dokládá následující kapitola.

8.1.3 Modelová rodina C

U domácnosti s nadprůměrným příjmem se efektivní sazba daně, uvedená v tabulce (Tabulka 18), ve sledovaném období držela na nejvyšších úrovních ve srovnání se zbývajícimi dvěma modelovými rodinami. Zatímco u rodiny A byla sazba ve všech letech záporná a u rodiny B nepřesáhla ani 5 %, rodina C vykazovala v roce 2005 efektivní sazbu ve výši 23,01 %, tedy o více než pětinašobek více než rodina B a o více než 30 % než u rodiny A. Takto vysoké zdanění bylo dáno konstrukcí daňové sazby, která byla rozdělena do několika pásem. V následujících letech došlo ke snížení efektivní daňové sazby, kdy nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 2022, což lze přičíst zrušení superhrubé mzdy. V roce 2024 došlo opět k nárůstu této sazby na 15,61 %, tento nárůst byl způsoben zrušením školovného v kombinaci s progresivním zdaněním, k čemuž přispělo zejména snížení hranice pro aplikaci zvýšené sazby daně ze 48násobku na 36násobek průměrné mzdy. U modelové rodiny C lze názorně ukázat redistribuční funkci daňového systému. Ačkoliv i tato rodina si mohla uplatnit stejné slevy na dani, jako rodiny předešlé, nikdy nedošlo ke snížení daňové

povinnosti až na nulu a této rodině nebylo v žádném roce umožněno čerpat daňový bonus na vyživované děti.

Tabulka 18 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení modelové rodiny C

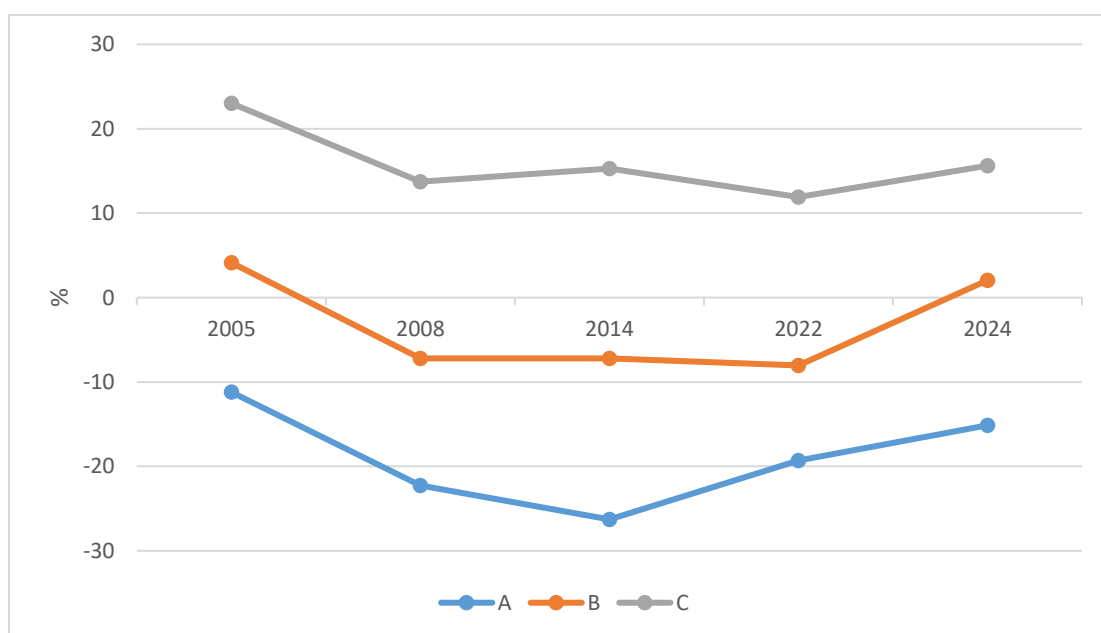
	2005	2008	2014	2022	2024
Efektivní sazba daně	23,01 %	13,71 %	15,29 %	11,91 %	15,61 %
Daňové zatížení	31,04 %	23,71 %	24,99 %	21,61 %	25,79 %

(zdroj: vlastní zpracování)

Z hlediska celkového daňového zatížení dosahovala vysokopříjmová domácnost ve všech sledovaných letech podstatně vyšších hodnot než zbylé dvě rodiny. Daňové zatížení v podstatě kopíruje vývoj efektivní sazby daně ve vybraných letech, kdy je však navýšeno o povinné odvody na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění.

8.1.4 Efektivní sazba daně v letech

Graf vývoje efektivní sazby daně v letech 1993 až 2024 (Obrázek 3) zachycuje rozdíly ve výši efektivní sazby daně tří typově odlišných domácností. Z časového i příjmového pohledu je patrné, že výše příjmu domácnosti výrazně ovlivňuje skutečnou míru zdanění i rozsah dopadu jednotlivých daňových reforem.

Obrázek 3 Vývoj efektivní sazby daně v letech 1993 až 2024

(zdroj: vlastní zpracování)

Rodina A, zastupující domácnost s minimální mzdou, dosahovala po celé sledované období záporné efektivní sazby daně. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány v roce 2014, kdy byla zavedena sleva na dani za umístění dítěte. Podobně nízké sazby byly i v roce 2022, kdy byla také uplatněna sleva za umístění dítěte, na manželku a daňové zvýhodnění na vyživované děti. V roce 2024 došlo k mírnému nárůstu efektivní sazby daně této rodiny, ačkoli stále zůstává záporná. Snížení bylo způsobeno zrušením tzv. školkovného a změnami podmínek pro uplatnění slevy na manželku. U této rodiny lze však jasně vidět, že stát nízkopříjmové rodiny dlouhodobě podporuje.

Rodina B, představující průměrně vydělávající domácnost, se ve sledovaném období pohybovala na rozhraní kladných i záporných hodnot. Až do roku 2022 se skutečná míra zdanění snižovala, avšak v roce 2024 došlo ke zlomu a efektivní sazba daně stoupla na kladnou hodnotu. Tento vývoj reflektuje, že domácnosti s průměrnou mzdou nejvíce reagují na změny daňových úlev.

Nejvyšší efektivní sazby po celé období vykazovala rodina C s nadprůměrnými příjmy. V roce 2005 dosáhla efektivní sazba daně nejvyšší hodnoty, poté mírně klesla, ale stále se udržovala mezi 10 až 20 %. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány v roce 2022, k čemuž napomohlo zrušení superhrubé mzdy. Nicméně v roce 2024 lze opět pozorovat mírné zvýšení efektivní sazby daně, a to v důsledku snížení pásma pro vyšší sazbu daně (23 %).

Celkově lze zhodnotit, že čím nižší příjem domácnost měla, tím příznivější bylo její efektivní zdanění. Daňový systém tak ve sledovaném období plnil redistribuční funkci, přičemž domácnosti s nízkými příjmy byly systematicky podporovány, zatímco vysokopříjmové domácnosti se potýkaly s daňovou zátěží. Legislativní změny měly v období 2008 až 2014 nejvýraznější dopad na rodiny s minimální mzdou. Efektivní sazba daně u této domácnosti poklesla z -11,13 % v roce 2008 na -26,28 % v roce 2014, což představuje rozdíl více než 15procentních bodů. Tento vývoj byl způsoben především zvýšením daňového zvýhodnění na vyživované děti a zavedením tzv. školkovného.

8.1.5 Daňové zatížení v letech

Vývoj daňového zatížení v jednotlivých letech ukazuje, že z hlediska skutečného odvodu daně a pojistného existují mezi sledovanými domácnostmi zásadní rozdíly. Daňové zatížení v této práci zahrnuje nejen samotnou daň z příjmů fyzických osob, ale také zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění, které tvoří podstatnou část celkové finanční zátěže poplatníků. Metodika výpočtu vychází z reálných sazeb a legislativních podmínek platných

v jednotlivých sledovaných letech. Veškeré daňové zatížení je zobrazeno v následující tabulce (Tabulka 19).

Tabulka 19 Vývoj daňového zatížení v letech 1993 až 2024

	2005	2008	2014	2022	2024
A	1,30 %	-9,75 %	-15,28 %	-8,30 %	-3,54 %
B	16,63 %	5,29 %	3,80 %	2,96 %	13,64 %
C	31,04 %	23,71 %	24,99 %	21,61 %	25,79 %

(zdroj: vlastní zpracování)

Modelová rodina A, jejíž příjem odpovídá minimální mzdě, vykazovala ve všech sledovaných letech velmi nízké nebo dokonce záporné daňové zatížení. V roce 2005 činilo daňové zatížení této rodiny jen 1,30 % a také dosáhlo svého maxima. V dalších letech kleslo daňové zatížení této rodiny až do záporných hodnot. Nejvýraznější změnou však byl rok 2014, a to z důvodu nízké daňové povinnosti, vzniklého nároku na daňový bonus a zavedení tzv. šolkovného. I přesto, že v roce 2024 došlo ke zrušení této slevy a byla omezena i sleva na manželku, daňové zatížení stále zůstalo záporné.

Rodina B s průměrnou mzdou vykazovala kladné daňové zatížení ve všech sledovaných letech, avšak jen v roce 2005 a 2024 se pouze přiblížila nominální sazbě daně. Nejnižších hodnot dosáhlo daňové zatížení v roce 2022. Nárůst v roce 2024 poukazuje na zrušení slevy na dani za umístění dítěte a nemožnosti využít slevu na dani na manželku, neboť vyživované dítě, se kterým je v domácnosti, již dosáhlo věku tří let.

Rodina C s vysokými příjmy byla zatížena ze všech sledovaných rodin nejvíce. Nejvyšší hodnoty dosáhlo daňové zatížení v roce 2005, ale v roce 2008 už lze pozorovat snížení, v důsledku zavedení rovné daně. V roce 2022 byla hodnota daňového zatížení u rodiny C nejnižší, což lze přisuzovat zrušení superhrubé mzdy. Daňové zatížení této rodiny však mohlo být vyšší, a to v případě, že by nebyl stanoven maximální vyměřovací základ pro zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění.

Daňový systém v České republice plní svou redistribuční funkci, jak lze pozorovat na daňovém zatížení těchto modelových rodin. Domácnosti s nízkými příjmy jsou aktivně podporovány prostřednictvím daňových slev a daňových bonusů, vysokopříjmové domácnosti zajišťovaly největší podíl na financování systému.

9 SHRNU TÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI

Analýzou provedenou v bakalářské práci bylo zjištěno, že daňový systém České republiky je dlouhodobě nastaven tak, aby výrazně podporoval rodiny s dětmi, které mají minimální příjem a částečně i domácnosti s dětmi, jež mají průměrný příjem. U rodin s minimální mzdou byla v každém analyzovaném roce zaznamenána záporná efektivní sazba daně, což dokládá nárok na daňový bonus. U domácností s průměrnou mzdou se střídaly roky s kladným a záporným zdaněním, přičemž vliv daňových reforem byl patrný především v oblasti uplatňovaných slev a zvýhodnění. Vysokopříjmové rodiny naproti tomu dosahovaly stabilně kladného efektivního zdanění a nejvyššího daňového zatížení.

Z výsledků analýzy vyplývá, že daňové reformy měly na různé domácnosti rozdílný dopad. K největšímu posílení daňové podpory rodin s dětmi došlo v letech 2008 a 2014. Reforma z roku 2008 přinesla zavedení rovné daně, čímž vedla k poklesu daňové zátěže u domácností s průměrnými a nadprůměrnými příjmy, zatímco u domácností s minimální mzdou se efektivní sazba daně téměř nezměnila. Zavedení slevy na dani za umístění dítěte (tzv. školkovné) v roce 2014 představovalo významný krok v oblasti daňové podpory rodin. Nicméně z provedené analýzy vyplývá, že od roku 2022 lze sledovat trend postupného snižování celkového rozsahu daňových úlev. Zejména reforma z roku 2024 byla zaměřena spíše na fiskální konsolidaci, což vedlo k celkovému nárůstu daňové zátěže všech sledovaných domácností. Přesto domácnosti s minimální mzdou nadále čerpají podporu v podobě daňového bonusu na vyživované děti, i když ve srovnání s předchozími obdobími se tato podpora reálně snižovala. Nejvíce zasaženy byly domácnosti s průměrnými příjmy, které vlivem zrušení školkovného a zpřísnění podmínek slevy na manželku v roce 2024 ztratily významnou formu daňové podpory od státu.

Na základě výsledků provedené analýzy je vhodné zachovat a případně posílit stávající systém daňového zvýhodnění na vyživované děti, který představuje klíčový nástroj podpory rodin s minimálním a průměrným příjmem. Obnovení slevy na dani za umístění dítěte by přispělo ke zlepšení ekonomické situace rodin, zejména těch, pobírajících minimální mzdu. Finanční situace těchto rodin se zhoršuje, což dokládá zvyšující se efektivní sazba daně ve sledovaných letech. Ačkoli tyto domácnosti mají stále zápornou daňovou zátěž, z výsledků analýzy je zřejmé, že reálná výše podpory klesá. Daňový systém by měl být upraven směrem k cílenějšímu posílení podpory domácností s nízkými příjmy, s ohledem na skutečnost, že životní náklady neustále rostou.

ZÁVĚR

Předmětem této bakalářské práce byla analýza dopadu vybraných daňových reforem na rodiny s dětmi v České republice, a to z pohledu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byla popsána konstrukce daně, přehled slev, daňových zvýhodnění i základní charakteristika systému pojistného. Dále byl proveden přehled nejvýznamnějších daňových reforem, které se v letech 1993 až 2024 promítly do daňového zatížení domácností s dětmi.

Prostřednictvím výpočtů bylo v praktické části zjišťováno, jaký dopad měly daňové změny na modelové rodiny s rozdílnými příjmy – minimální, průměrnou a nadprůměrnou mzdou. Byla sledována efektivní sazba daně i celkové daňové zatížení. Z výsledků vyplývá, že daňový systém České republiky dlouhodobě podporuje nízkopříjmové domácnosti prostřednictvím nárokových slev a daňových bonusů. Rodiny s minimální mzdou dosahovaly ve všech sledovaných obdobích záporné efektivní sazby daně, a tím i přímé podpory ze státního rozpočtu. Rodiny s průměrným příjmem byly podporovány nerovnoměrně – v určitých letech byla jejich daňová zátěž zmírněna (např. zavedením tzv. školkovného), v jiných letech se však zvyšovala (zejména v důsledku konsolidace veřejných financí). Naopak rodiny s vysokými příjmy vykazovaly nejvyšší efektivní sazbu daně a stabilní daňové zatížení, přičemž možnosti uplatnění daňových úlev pro ně byly značně omezené.

Zvolená metodika umožnila spolehlivě kvantifikovat dopad daňových reforem. Zde lze vidět, že daňová politika státu může být významným nástrojem podpory rodin s dětmi, ale zároveň i nástrojem konsolidace veřejných financí, pokud dojde ke zrušení či omezení některých slev na dani. Daňový systém České republiky plní svou redistribuční funkci, nicméně citlivost domácností s průměrnou mzdou na legislativní změny v daňovém prostředí naznačuje, že stabilita tohoto prostředí je klíčová pro udržení důvěry domácností ve spravedlnost systému a předvídatelnost zdanění.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BERNARDI, Luigi; CHANDLER, Mark W. S. a GANDULLIA, Luca (ed.), 2017. *Tax systems and tax reforms in new EU members*. Routledge studies in the modern world economy. London: Routledge, Taylor & Francis Group. ISBN 978-0-415-65433-3.

BLAŽEK, Jiří; JANOVEC, Michal; PAŘÍZKOVÁ, Ivana; TOMÁŠKOVÁ, Eva a SCHWEIGL, Johan, 2020. *Ekonomické základy práva*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-699-3.

BRYCHTA, Ivan, 2025. *Sazby daně z příjmů u FO*. Online. Živnostník.cz. 10. 2. 2025. Dostupné z: <https://www.zivnostnik.cz/33/sazby-dane-z-prijmu-u-fo-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhIe4TJdLWHSVcG943Skj6QCD-vMUnwPlw/>. [cit. 2025-05-01].

ČESKOSLOVENSKO. Zákon ze dne 20. listopadu 1992, o daních z příjmů. Online. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1992/586/1993-08-01>. [cit. 2025-01-25].

ČESKOSLOVENSKO. Zákon ze dne 20. listopadu 1992, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Online. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 118. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1992/589/2025-04-01>. [cit. 2025-04-15].

ČESKOSLOVENSKO. Zákon ze dne 20. listopadu 1992, o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. Online. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 119. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1992/592/2025-04-01>. [cit. 2025-04-15].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistika rodinných účtů*. Online. [2025]. Dostupné z: https://csu.gov.cz/docs/107516/445568ea-7563-4247-9198-291b5fd48623/sru_2025_letak_pha.pdf?version=1.0. [cit. 2025-01-21].

DĚRGEL, Martin, 2015. *Roční zúčtování záloh 2014 zaměstnavatelem*. Online. Portál Pohoda. 02. 02. 2015. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/rocn-zuctovani-zaloh-2014-zamestnavatelem/>. [cit. 2025-04-02].

FINANČNÍ SPRÁVA, 2015. *Sleva za umístění dítěte (tzv. školkovné) za rok 2014*. Online. Finanční správa. 16. 1. 2015. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-stanoviska-a-sdeleni/2015/sleva-za-umisteni-ditete-tzv-skolkovne-za-rok-2014>. [cit. 2025-04-09].

FINFO VE ŠKOLE. *Daň z příjmů fyzických osob*. Online. [2025]. Dostupné z: <https://finfoveskole.gov.cz/cs/dan-z-prijmu-fyzickych-osob>. [cit. 2025-02-10].

HYPONAMÍRU. *Daňová zátěž*. Online. Dostupné z: <https://www.hyponamiru.cz/slovník-pojmu/danova-zatez/>. [cit. 2025-02-12].

KNOWLEDGE, Ibfd Tax, 2023. *European Tax Handbook 2023. Global Tax Series*. Amsterdam: IBFD Publications USA, Incorporated. ISBN 9789087228224.

KOZDERA, Antonín, 2008. *Minimální mzda v roce 2008 zůstává na stejné úrovni*. Online. Money S3. 2. 1. 2008. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/mzdy-a-personalistika/minimalni-mzda-v-roce-2008-zustava-na-stejne-urovni/>. [cit. 2025-03-16].

KUBÁTOVÁ, Květa, 2009. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 2., aktualiz. vyd. Vzdělávání a certifikace účetních. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-423-9. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200906/contents/nkc20091851591_1.pdf.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2018. *Daňová teorie a politika*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7598-166-0.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2004. *Nová úprava zákona o dani z příjmů v praxi*. Online. 9. 12. 2004. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2004/2004-12-09-tiskova-zprava-6275-6275>. [cit. 2025-02-13].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2025. *Minimální mzda*. Online. 20. 3. 2025. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/minimalni-mzda>. [cit. 2025-03-25].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2025. *Sociální pojištění v roce 2025*. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 4. 3. 2025. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni>. [cit. 2025-04-16].

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2018. *Veřejné zdravotní pojištění*. Online. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. 29. 1. 2018, 5. 8. 2020. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/verejne-zdravotni-pojisteni-2/>. [cit. 2025-04-16].

MYNARČÍKOVÁ, Eva, 2021. *Konec superhrubé mzdy: Jaký má efekt?* Online. 6. 2. 2021. Dostupné z: <https://nastejnelodi.cz/superhruba-mzda/>. [cit. 2025-04-29].

OECD, 2023. *Taxing Wages 2023: Indexation of Labour Taxation and Benefits in OECD Countries*. Online. Vol. 2023. Paříž: OECD Publishing. ISSN 2072-5124. Dostupné z:

https://www.oecd.org/en/publications/taxing-wages-2023_8c99fa4d-en.html. [cit. 2025-03-09].

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, 2004. *Důvodová zpráva: Sněmovní tisk 718/0, část č. 1/4 Novela z. o daních z příjmů - EU*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=718&CT1=0>. [cit. 2025-02-18].

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, 2005. *Důvodová zpráva: Sněmovní tisk 1040/0, část č. 1/8 Novela zákona o daních z příjmů - EU*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1040&CT1=0>. [cit. 2025-03-18].

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, 2007. *Důvodová zpráva: Sněmovní tisk 222/0, část č. 1/2 Vl.n.z. o stabilizaci veřejných rozpočtů*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=222&CT1=0>. [cit. 2025-03-17].

RINDOVÁ, Iva a ROHLÍKOVÁ, Jana, 2024. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2024*. 32. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-406-3.

ŠAFRÁNEK, Ladislav, 2016. *Daně aneb cesta do otroctví?* Praha: Orego production. ISBN 978-80-8752-836-5.

ŠIROKÝ, Jan, 2008. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 2. vyd. Beckovy ekonomické učebnice. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-005-8.

TRUHLÁŘOVÁ, Martina, 2023. *Základní přehled o dani z příjmů fyzických osob*. Online. 16. 06. 2023. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/zakladni-prehled-o-dani-z-prijmu-fyzickych-osob/>. [cit. 2025-03-10].

VANČUROVÁ, Alena, 2021. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-237-4. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/zdaneni-osobnich-prijmu-3-vydani-11110/>.

VANČUROVÁ, Alena a ZÍDKOVÁ, Hana, 2024. *Daňový systém ČR 2024*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7676-992-2.

VYCHOPENĚ, Jiří, 2023. *Daň z příjmů 2023*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7676-468-2.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Daně daňového systému České republiky	20
Obrázek 2 Systém povinného pojistného v ČR	33
Obrázek 3 Vývoj efektivní sazby daně v letech 1993 až 2024	55

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Slevy na dani pro rok 2025	17
Tabulka 2 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	19
Tabulka 3 Nezdanitelná část základu daně v roce 1993	23
Tabulka 4 Sazba daně v roce 1993	23
Tabulka 5 Nezdanitelná část základu daně v roce 2005	25
Tabulka 6 Sazba daně v roce 2005	26
Tabulka 7 Sleva na dani v roce 2008	28
Tabulka 8 Sleva na dani v roce 2014	29
Tabulka 9 Sleva na dani v roce 2022	31
Tabulka 10 Minimální, průměrná a nadprůměrná měsíční mzda ve vybraných letech	37
Tabulka 11 Výpočet daňového zatížení v roce 2005	40
Tabulka 12 Výpočet daňového zatížení v roce 2008	43
Tabulka 13 Výpočet daňového zatížení v roce 2014	45
Tabulka 14 Výpočet daňového zatížení v roce 2022	47
Tabulka 15 Výpočet daňového zatížení v roce 2024	50
Tabulka 16 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení modelové rodiny A	52
Tabulka 17 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení modelové rodiny B	54
Tabulka 18 Vývoj efektivní sazby daně a daňového zatížení modelové rodiny C	55
Tabulka 19 Vývoj daňového zatížení v letech 1993 až 2024	57

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ETR Effective Tax Rate (efektivní daňová sazba)

PM Průměrná mzda